

Suuren valiokunnan julkinen kuuleminen Eurooppa-foorumilla 27.8.2021

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Tervetuloa kaikki sekä paikan päällä että etänä olevat ihmiset seuraamaan tätä suuren valiokunnan ja Suomen EU:n tulevaisuusvaltuuskunnan delegaation keskustelua.

Suuri valiokuntahan on eduskunnassa se elin, joka käsittelee EU-asiat ja antaa hallitukselle mandaatin siitä, miten hallituksen tulisi toimia EU-ministerineuvoston päätöksenteossa. Paikalla on myöskin kolme neljäsosaa eduskunnan delegaatiosta EU:n tulevaisuuskonferenssiin. EU:n tulevaisuuskonferenssin ajatuksenahan on kerätä laajemmalti kuin pelkästään hallituksilta näkemyksiä siitä, miten EU:ta pitäisi kehittää. Suomen delegaatiossa on neljä kansanedustajaa. He istuvat tässä, tai heistä kolme istuu tässä paikalla: Eveliina Heinäluoma sosiaalidemokraateista, Jani Mäkelä perussuomalaisista ja Jouni Ovaska keskustasta. Lisäksi etänä on Elina Valtonen kokoomuksesta. Tervetuloa myöskin Elina etänä! Ja suomalaisena kansalaisedustajana tulevaisuuskonferenssin valtuuskunnassa on Ninni Norra, joka on siellä nuorisoedustajana. Tervetuloa myös Ninni!

EU:llahan on isoja asioita ratkaistavana ja hoidettavana. Ilmastonmuutos pitäisi saada hoidettua, ja EU on kuitenkin, vaikka ei ole koko maailman, niin yksi maailman suurista toimijoista, ja sillä on ollut erittäin suuri vaikutus kansainväliseen ilmastopolitiikkaan, ilmastotoimiin. Kiertotalous pitäisi saada rakennettua. Turvallisuudessa Euroopan lähialueilla on jatkuvia ongelmia, ja tilanteet ovat jatkuvassa muutoksessa. Rahaliittoa pitäisi kehittää, keskustellaan muun muassa siitä, pitäisikö luoda EU:lle muitakin tulonlähteitä kuin jäsenvaltioiden budjeteista maksettavat jäsenmaksut, siis EU:n veroja, mitkä menisivät suoraan EU:n budjettiin, ja siitä, että jos luotaisiin, niin mitä nämä verot voisivat olla. Toisiko se vakautta Euroopan talouteen, vai voidaanko sitä tehdä muilla keinoilla? Ja aivan viime päivinä on noussut esille toimintavalmius kriisitilanteissa sen johdosta, mitä parhaillaan tapahtuu Afganistanissa. Esimerkiksi, kun eduskunta kokoontui ylimääräiseen, pikaisesti koolle kutsuttuun istuntoon käsittelemään suomalaisten sotilaiden lähettämistä Kabuliin evakuointien tueksi, siinä nousi esille se, että EU-maat, jotka siellä toimivat tässä kriisitilanteessa, toimivat kukin omana maanaan ja EU EU:na ei siellä toimi. Pitäisikö EU:lle kehittää toimintavalmius myöskin tällaisissa äkillisissä kriisitilanteissa? Nämä esimerkiksi ovat niitä asioita, mitä tulevaisuuskonferenssissa uskon keskusteltavan.

Ja nyt minä annan seuraavaksi puheenvuoron tulevaisuuskonferenssin edustajille, ensin kansanedustajille ja sitten nuorison edustaja Ninni Norralle. — Eveliina Heinäluoma sosiaalidemokraateista, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Eveliina Heinäluoma:

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kollegat ja kaikki Eurooppa-foorumin osallistujat! Toisen maailmansodan aikaiset kokemukset tekivät Euroopan unionin suunnittelijoista rauhan rakentajia. Kaksi maailmansotaa ja vuosisadan mittainen vihamielisyys Saksan ja Ranskan välillä olivat julmat lähtökohdat. Johtoajatuksena oli, ettei tulevien sukupolvien tarvitsisi enää kärsiä sotien kauheuksia. Suomen EU:hun liittymisajasta löytyy tämän päivän Eurooppa-keskusteluun opetus, jonka myös Suomen ensimmäinen Euroopan unionin komissaari, Erkki Liikanen, on todennut: "Kun maa on maantieteellisesti periferiassa, on viisasta olla poliittisesti ytimessä." Myös tämän päivän päättäjiltä tarvitaan realistisuutta ja kykyä ymmärtää pienen maan etuja, jotta Euroopan yhtenäisyys vahvistuu ja jotta Suomi pärjää globaalissa talouskilvassa.

Hyvät kuulijat! Tulevaisuuskonferenssi on hieno mahdollisuus Euroopalle. Konferenssin on oltava avoin ihmisten ideoille, on kuunneltava kansalaisia sekä kaikkia jäsenmaita. Pieniä jäsenmaita ei saa unohtaa. On kuitenkin syytä muistaa, etteivät yhtenäisyys tai talouskasvu ole itseisarvoja vaan välineitä eurooppalaisten ja suomalaisten hyvinvoinnin kasvattamisessa. Yhtenäisyys voi rakentua vain yhteisten eurooppalaisten arvojen pohjalle: oikeusvaltio, vapaus, tasa-arvo ja ihmisoikeudet. Niillä kaikilla tavoitellaan ihmisten hyvinvoinnin vahvistamista ja parempaa elämänlaatua. Ilman muureja ja tullimaksuja toimivilla EU:n sisämarkkinoilla mukana olemisen kautta myös suomalaisten yritysten tavaroille, palveluille ja pääomille avautuvat 450 miljoonan kuluttajan markkinat. Tarjoaahan se hieman erilaiset kasvumahdollisuudet kuin meidän kotimaiset markkinat. Näiden lisäksi ei myöskään tule unohtaa unionin merkitystä muilla politiikan aloilla, kuten korkeita ympäristöstandardeja, työntekijöiden vähimmäissuojaa, työsuojelua tai elintarviketurvallisuutta. Ja meille suomalaisille unioni on alusta lähtien ollut myös turvallisuusyhteisö.

Hyvät kuulijat! Jotta unioni voi uskottavasti puhua perusarvojensa puolesta, on sen itse myös niitä noudatettava. Suomi on vahvasti pitänyt esillä oikeusvaltioperiaatetta EU-puheenjohtajakauden aikana, ja vastoin kaikkia epäilijöitä, pieni maa osoitti, miten se voi jättää ison jäljen yhteisen eurooppalaisen talomme piirustuksiin. Nyt oikeusvaltioperiaate on ensimmäistä kertaa kytketty EU-varojen käyttöön. Rakentavalla ja sinnikkäällä työllä syntyy tuloksia jatkossakin.

Koko maailman siirryttyä koronakriisiin alettua vahvan elvyttävälle linjalle on järkevää, että näin on toimittu myös Euroopassa. Suomen kiistaton etu on EU:n ja euroalueen vakaus sekä nopea elpymisen tie. Samanaikaisesti on tärkeää, että kriisin keskelläkin jäsenmaat sitoutuvat vastuulliseen taloudenpitoon. Nyt ja tulevaisuudessakin on pidettävä kiinni siitä, että jokainen maa on vastuussa omista veloistaan. Tämän on oltava jatkossakin EU:n kehittämisen keskeinen periaate.

Arvoisat kuulijat! Näen Suomen paikan olevan EU:ssa ja toivon voivamme kehittää unionia vaikuttavampaan suuntaan. On ollut turhauttavaa seurata EU:n kyvyttömyyttä toimia Afganistanin humanitaarisessa kriisissä auttamiseksi. Jotta EU:lla olisi vahvempi painoarvo myös kansainvälisissä pöydissä, tuleekin unionin päätöksentekokykyä parantaa. Siksi määräenemmistöpäätöksentekoa tulisi vahvistaa ulkopoliittikan

kysymyksissä. Samalla on kuitenkin tärkeää pitää kunniaa EU:n läheisyysperiaate. Jäsenmailta siirretään unionille vain sellaisia asioita, joissa yhteinen päätöksenteko tuo todellista lisäarvoa. Tällaisia yhteisiä asioita ovat jatkossakin kauppapolitiikka, ilmastonmuutoksen pysäyttäminen, sisämarkkinoiden pelisäännöt ja yhteinen rahapolitiikka ja sen vaatimat pelisäännöt.

Hyvät Eurooppa-foorumien osallistujat! Pidetään huolta siitä, että kaikkien muiden tärkeiden asioiden joukossa unioni säilyttää alkuperäisen rauhan takaamisen tehtävänsä, koska vain rauhan vaalimisen kautta Eurooppamme voi rakentua myös vapauden, vaurauden, tasa-arvon ja hyvinvoinnin maanosana. — Kiitos.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia, Eve. — Ja tiedoksi, että aion tässä sinutella. Me emme ole eduskunnan suuressa salissa, joten sen säännöt eivät nyt tässä päde.

Seuraavaksi Jani Mäkelä perussuomalaisista. — Ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jani Mäkelä:

Kiitos, puheenjohtaja! Hyvät kollegat ja yleisö! Lähden ihan muutamista käytännön näkökohdista liikenteeseen, siitä, millaisia Euroopan ja EU:n pitäisi olla, siitä, mitä ongelmia EU:ssa on tällä hetkellä, ja siitä, miten niitä ongelmia pitäisi tulevaisuudessa ratkaista.

Eli ensinnäkin täytyisi tehdä ero sen välillä, että EU ja Eurooppa ovat kaksi eri asiaa. Eurooppaa on myös EU:n ja euron ulkopuolella. Monet Euroopan maat eivät kuulu Euroopan unioniin, muut Pohjoismaat paitsi Suomi eivät kuulu euroon. Suomi tarvitsee joka tapauksessa kaupankäyntiä, sisämarkkinaa, mutta sen toteuttamiseen olisi myös muita keinoja kuin EU-jäsenyys. Joka tapauksessa mielestäni EU:n pitäisi olla vahvojen, itsenäisten kansallisvaltioiden liitto, maiden, jotka vaalivat omaa kieltään ja kulttuuriaan, ja kauppaliitto, joka ei puutu asioihin, jotka eivät ole välttämättömiä sen kaupankäynnin sujumuuden kannalta. Tietyllä tavalla esimerkiksi oikeusvaltio on välttämättömyys kaupankäynnin sujumisen kannalta, että voidaan noudattaa yhteisiä standardeja markkinoiden sijoitusten turvaamiseen ja vastaavien asioiden suhteen, mutta nyt on oikeusvaltio-käsitteen suhteen havaittavissa sellaista politisointia, minkä ei tarvitsisi kuulua kauppaliittoon.

EU:n joukkovoimaa unionin vuorostaan pitäisi hyödyntää sellaisiin asioihin ja toimijoihin, joiden kanssa on pakko olla tekemisissä ja joihin vaikuttamiseen toisaalta yksittäisen maan voimat eivät riitä. Sellaisia asioita voivat olla vaikkapa massiivinen maahantulo, tulijoiden palautus, joka ei tunnu onnistuvan edes suurilta jäsenmailta, sellainen ilmiö on ympäristön tuhoutuminen muodossa ja toisessa, sellainen toimija voi olla kansainvälinen suuryhtiö, jonka ei tarvitse olla kokonsa puolesta erityisen kiinnostunut Suomen mielipiteestä mutta jota EU:n mielipiteen täytyy kiinnostaa, ja ennen kaikkea sellainen toimija on mielestäni suurin uhkaajamme Kiina. Kiinan suhteen ei pidä olla naiivi. Kyseessä on totalitaristinen ihmisoikeusrikkuri ja valtio, jota ei pidä ajatella

tasavertaisena kumppanina vaan enemmänkin vastavoimana. Se on toinen asia, onko EU:lla voimaa toimia Kiinan vastavoimana, ei ainakaan ilman Yhdysvaltoja, mutta ei ole mitään muita tahoja kuin EU ja Yhdysvallat, joilla on edes teoriassa sellaiseen mitään mahdollisuuksia. Eli näissä asioissa EU:n joukkovoimaa pitäisi käyttää.

Jos EU-alueelle tulee laittomasti ihmisiä, heitä pitää voida palauttaa EU:n kokonaisvipuvartta käyttäen, eli EU:n pitäisi ehdollistaa vaikkapa kehitysyhteistyö sille, että maat ottavat takaisin omia kansalaisiaan, joilla ei ole oikeutta turvapaikkaan EU-alueella. Tällaisessa toiminnassa EU:sta voisi olla hyötyä. Ympäristöasioissa taas EU-maat ovat sisäisesti niin erilainen porukka, että olisi tärkeämpää EU:n sisäisen näpräämisen sijaan keskittyä painostamaan todellisia saastuttajia. Maailman merien muovi tulee kehitysmaiden joista. Ei siinä auta mitään se, jos EU:ssa rajoitetaan muovipillien käyttöä. Se ei sitä asiaa miksiäkään muuta. Ei auta, että EU painostaa jäsenmaita ja niiden kansalaisia ostamaan teknisesti puolivalmiita sähköautoja, jos maailman todelliset suuret saastuttajat, kiinat, intiat, vastaavat, ostavat koko ajan lisää lentokoneita ja lentävät niillä maan sisäisiä lentoja. Ei se muuta asiaa. Ilmastoposeerauksen sijaan tarvittaisiin konkreettisia toimia sen eteen, että kehitysmaissa saataisiin väestön kasvu hallintaan ja päästöt vähenemään. Sellaiseen EU:n pitäisi pyrkiä vaikuttamaan, jos johonkin ulkopuolella pystyy vaikuttamaan.

Mikä on EU:n ongelma, tai mitä ongelmia EU:ssa on? Perimmäinen ongelma EU:ssa on se, että se on sopimus pohjainen järjestelmä, jonka sopimukset eivät pidä tosipaikassa. On nähty lukuisia kertoja se, että EU ei pysy omissa sopimuksissaan. Se nähtiin eurokriisissä. Eurokriisi johtui siitä, että alun perinkään ei oltu noudatettu kasvu- ja vakaussopimuksen pykälää vaan oli otettu sisään maita, jotka eivät olleet valmiita euroon. Se nähtiin turvapaikkakriisissä: ei noudatettu Dublin-sopimusta, ei noudatettu Schengen-sopimusta. Sen seurauksena oli satojentuhansien ihmisten kansainvaellus Euroopan unionin sisällä. Se nähtiin koronakriisissä, kun yhtäkkiä se, minkä piti olla mahdotonta, yhteisvelan ottaminen, olikin mahdollista. Siitä tehtiin mahdollista sopimuksia vääristämällä. Liittovaltiota syvennetään kriisien varjolla ja sopimuksia venyttäen.

Täytyy muistaa se, että EU:lle vallan ja rahan antaminen on yksisuuntainen tie, koska mitään sinne annettua rahaa tai valtaa ei ikinä tulla saamaan takaisin. Siitä voidaan spekuloida, kahmiiko EU lisää valtaa ja rahaa pään kerran avattuun, mutta on täysin varmaa, ja kukaan ei voi sitä kiistää, että sieltä ei ikinä mitään takaisin saada. Pienikin positiiviselta tai neutraalilta vaikuttava toimivallan siirto on sellainen, että sitä toimivaltaa ei koskaan pieni maa tule ottamaan itselleen takaisin. Mielestäni yksimielisyyspäätöksistä luopuminen ja enemmistöpäätöksiin siirtyminen on lähtökohtaisesti aina pienen maan vaikutusvallasta pois.

Toinen, minkä haluaisin sanoa, on se, että suomalaiset monesti puhuvat...

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Nyt olet puhunut 5 minuuttia jo.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jani Mäkelä:

Tiivistän nopeasti. — Suomalaiset puhuvat EU:n olevan turvallisuusyhteisö. No, oikeastaan se ei sitä ole. Kun tästä EU:n puolustuksesta puhuu Euroopassa eri maiden kansanedustajien kanssa, he sanovat, että kiinnostava aihe mutta me kuulumme jo valmiiksi Natoon. Eli ei EU:lla siinä mielessä ole niin suurta merkitystä kuin halutaan sanoa.

Tässä päivässä tarvittaisiin vähemmän EU:ta mutta parempaa EU:ta. On lähdettävä siitä, missä nyt ollaan, ei voi jossitella sillä, mitä menneisyydessä olisi pitänyt tehdä toisin. Nyt Suomen täytyy ajaa ensimmäisenä oma kanta ja intressi, täytyy asettaa oma maa etusijalle ja luopua kynnyksimaton roolista, vaikuttaa aktiivisesti asioihin jo ennen päätöksentekovaihetta, lobbauksen pitää olla kovaa, ja siihen täytyy valjastaa kaikki tasot virkamiehistä hallituksen kautta europarlamentaarikkoihin, ja yksimielisyysvaatimusta on käytettävä rohkeasti hyväksi Suomen intressien edistämiseksi.

Mutta palataan näihin keskustelussa. — Kiitoksia.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia, Jani. — Siinä tuli kaksi jo selvästi toisistaan poikkeavaa linjaa. Kuten huomaatte, jos ette sitä ennen ole huomanneet, eduskunnassa tosiaan on poliittisia näkemyseroja.

Seuraavaksi etänä kokoomukseen kuuluva, Suomen eduskunnan yksi edustajista tulevaisuuskonferenssissa, Elina Valtonen. — Elina, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Elina Valtonen:

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät kuulijat! Meille kokoomuslaisille Eurooppa on koti, se on perhe, ja olemme paitsi suomalaisia myös ennen muuta EU-kansalaisia, ja meille on erinomaisen tärkeää, että siitä pidetään huoli jatkossakin.

Nyt joudun kysymään, toimiiko tämä yhteys. Kuuluuko sinne? Sanokaa, jos ei, niin... Tässä äsken tuli joku pätkäisy.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kuuluu.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Elina Valtonen:

Hyvä, erinomaista. — Se, että olemme EU-kansalaisia, tarkoittaa sitä, että Eurooppaa tulee kehittää entistä enemmän siihen suuntaan, jossa tätä EU-kansalaisuutta nimenomaan tiivistetään, vahvistetaan ja voimistetaan myös läheisyysperiaatteeseen nojaten. Ja jotta me voimme EU:ssa ja Euroopassa yhä syvemmin noudattaa läheisyysperiaatetta, niin me olemme vahvasti sitä mieltä, että Euroopassa tulee tiivistää yhteistyötä niissä asioissa, jotka on järkevä hoitaa yhä leveämmin hartioin. Meidän

mielestämme tällaisia asioita ovat erityisesti turvallisuus- ja puolustuskykykysymykset. Esimerkiksi puolustuksen osalta, siitä huolimatta, että lähes kaikki EU-maat kuuluvat Natoon, tulevaisuuskonferenssissa jo ensimmäisissä puheenvuoroissa ensimmäisessä täysistunnossa oli havaittavissa, että tähän suuntaan liikkuminen on monen maan intressissä. Tämän lisäksi me nähdään, että laajemmille hartioille tulisi yhä enemmän siirtää ilmastomuutoksen vastaista työtä ja taistelua. Se on globaali murhe, ja EU voi olla siinä uskottava toimija ja onkin sitä jo tänä päivänä ja on ollut itse asiassa suunnannäyttäjänä monessa. Tämän lisäksi EU:n tasolla on järkevää huolehtia rajaturvallisuudesta, on järkevää panostaa yhteiseen tutkimukseen ja tuotekehitykseen, on järkevää panostaa koulutukseen.

Ja yhä enemmän tietenkin siinä vaiheessa, kun siirrämme toimivaltaa EU:hun, EU edellyttää myös laajempia yhteisiä varoja. Ja kokoomukselle on erinomaisen tärkeää, että silloin kun yhteisiä varoja, yhteistä rahankäyttöä lähdetään syventämään ja laajentamaan, niin silloin ne tehtävät ovat läpinäkyviä, ne ovat hyväksyttäviä ja ne ovat juuri sellaisia, jotka on järkevä hoitaa EU-tasolla.

EU:n keskeinen tukipilari on aina ollut sosiaalinen markkinatalous. Se tarkoittaa sitä, että meillä on vahvat toimivat markkinat sekä jäsenmaiden sisällä että yhä enemmän myös rajojen yli. EU on vapaakaupan yhteisö, ja toimivat sisämarkkinat ovat ne keuhkot, joilla meidän eurooppalaiseen elämään puhalletaan henkeä. On tärkeää, että jatkossakin me pidämme huolta siitä, että EU:n talous on kunnossa. Me syvennämme sisämarkkinoita erityisesti palvelupuolella. Palvelusektorin kasvattaminen ja sille tilan tekeminen on entistä suurempi tekijä paitsi vähähiilisessä taloudessa myös kaikessa elintason nousussa, niin kuin muun muassa teknologiajätit ovat osoittaneet, ja kerta kaikkiaan se teknologinen kehitys, josta EU valitettavasti on joiltain osin jäänyt vähän takamatkalle.

Sosiaalinen markkinatalous edellyttää myös sitä, että kaikki toimijat kantavat vastuun omista vastuistaan mukaan lukien verot. Se pätee kansallisvaltioihin, se pätee pankkeihin, se pätee instituutioihin, se pätee tietysti myös kotitalouksiin ja ihmisiin. Nyt heinäkuussa Euroopan keskuspankki julkisti uuden rahapolitiittisen suuntaviivansa, jonka mukaan Euroopan keskuspankki voi tulevaisuudessa itse asiassa yhä laveammin poiketa 2 prosentin inflaatiotavoitteesta. Se tulee lähivuosina tarkoittamaan sitä, että Euroopan keskuspankin jo valmiiksi erittäin elvyttävä rahapolitiikka tulee pikemminkin jatkumaan kuin päättymään. Nyt olisi tärkeää, että me pistämme tänä aikana, kun rahaa on saatavilla ja velkaa saa, meidän taloudet kuntoon kansallisella tasolla mutta ennen muuta myös kansantalouden kuntoon ja sitä kautta tiivistämme yhteistyötämme myös eurooppalaisesti, jotta seuraavan mahdollisen talouskriisin tullessa emme olisi niin vahvasti keskuspankin armoilla kuin me tänä päivänä valitettavasti olemme.

Arvoisa puheenjohtaja! Hyvät kuulijat! Kiitos, että sain osallistua näin etänä, ja mielelläni jään kuulolle.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia, Elina. – Ja tässä välissä on ehkä hyvä todeta eduskunnan ulkopuolelta tilannetta seuraaville, että Suomen eduskunta piti tärkeänä, kun tulevaisuuskonferenssin kokoonpanosta keskusteltiin, että kustakin maasta, kustakin parlamentista, olisi sekä hallitus- että oppositiopuolueiden edustajia siellä tulevaisuuskonferenssissa. Ja Suomen eduskunnassahan tämä menee niin, että on puolet ja puolet, eli hallituspuolueiden edustajia eduskunnan tulevaisuuskonferenssidelegaatioissa ovat sosiaalidemokraattien Eveliina Heinäluoma ja keskustan Jouni Ovaska, ja äsken puhunut Elina Valtonen ja perussuomalaisen Jani Mäkelä taas sitten eduskunnassa edustavat tämänhetkistä oppositiota.

Nyt viimeinen eduskunnan edustaja tulevaisuuskonferenssissa. — Jouni Ovaska, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jouni Ovaska:

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät kuulijat! Siteeraan tähän alkuun heti erästä Euroopan unionin tulevaisuudesta pidettyä puheenvuoroa noin kahden vuosikymmenen takaa: ”Sanomani on yksinkertainen: on monia asioita, joita pystymme parantamaan nykyistenkin sääntöjen rajoissa, mutta pitkällä aikavälillä tarvitaan radikaaleja muutoksia. Byrokraattinen ylhäältä lähtevä asennoituminen on muutettava yleisön suoraan osallistumiseen pohjautuvaksi alhaalta ylöspäin -filosofiaksi.” En tiedä, kuinka moni olisi uskonut, että keskustalainen lainaa täällä entistä pääministeriä Lipposta Brüggestä vuodelta 2000, mutta mielestäni juuri tästä on kyse Euroopan tulevaisuuskonferenssissa.

Tulevaisuudestaan on keskusteltu EU-tasolla paljon aikaisemminkin. Silloinen tulevaisuuskonventti ei johtanut perustuslakisopimukseen, mutta se johti Lissabonin sopimukseen. Toisaalta Ison-Britannian kansanäänestyksen jälkeen puolestaan käynnistyi työ, joka johti uudistettuun Rooman julistukseen ja sitoutti EU-johtajat yhtenäiseen näkemykseen tulevaisuudesta. Rooman julistuksen neljä kulmakiveä olivat turvallinen ja suojattu Eurooppa, vauras ja kestävä Eurooppa, sosiaalinen Eurooppa ja vahvempi Eurooppa globalisoituneessa toimintaympäristössä.

Mutta sanon kuitenkin suoraan: odotukseni konferenssin suhteen eivät ole olleet kauhean korkealla. Koronasta johtuen alkuperäinen idea kahden vuoden tulevaisuuskeskustelusta lyheni vuoteen. Kahden vuoden prosessi olisi ehkä osallistanut eurooppalaisia laajemmin. Tilaisuuksien määrä väheni. Toisaalta myös teemat ovat maan ja taivaan väliltä. Ensimmäinen istunto jo pidettiin Strasbourgiin: yksi puhuu yhteisistä eurooppalaisista vaalilistoista, toinen oikeusvaltiosta. Ja vielä on se, kun tähän yhdistetään se poliittinen tilanne, jossa mannerlaatat ovat liikkeessä: Saksassa on kohta parlamenttivaalit, ja Ranska valmistautuu presidentinvaaleihin ensi keväänä. Mutta kuitenkin kulunut fraasi on toimiva muistutus tilanteesta, jossa olemme: unioni ei ole olemassa sen instituutioita varten vaan ennen kaikkea kansalaisiaan varten. Se on tuonut eurooppalaisille rauhaa ja hyvinvointia. Mutta samalla haasteet ovat edelleen

suurentuneet niin unionin sisäisessä kehityksessä, kansalaisten odotuksiin vastaamisessa kuin myös sen roolissa maailmalla.

Keskitynkkin kahteen meille keskustalaisille tärkeään näkökulmaan, talouteen ja turvallisuuteen. Talous ja turvallisuus kytkeytyvät kiinteästi toisiinsa. Taloudellisesti menestyvä Eurooppa on myös turvallisempi ja globaalisti vaikuttavampi Eurooppa.

Euroopan unioni alisuoriutuu ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimijana. Kiristyvän suurvaltakilpailun oloissa unioni ei saa jäädä pelkästään lausunnon antajaksi tai paheksujaksi, pitää myös toimia. Nostan esille kolme esimerkkiä.

Ensimmäiseksi: Euroopan unionin nopean toiminnan joukkoja ei ole käytetty, vaikka niille olisi käyttöä erilaisissa kriisitilanteissa. Rahoitus on ollut yksi syy. Nopean toiminnan joukkojen käytettävyyttä olisi parannettava sopimalla niiden rahoittamisesta EU:n yhteisistä varoista. Afganistan on tästä tuore esimerkki, ja perusteluina on myöskin käytetty sitä, että nykysäännöillä päätöksenteko olisi vienyt liikaa aikaa. Mutta juuri 15 vuotta sitten, kun tätä asiaa valmisteltiin, keskusteltiin siitä, että näitä joukkoja voitaisiin mahdollisesti käyttää myös evakuointitehtävissä.

Toinen konkreettinen esitys, jota haluan osaltani olla edistämässä, on Euroopan unionin kriisinhallintaoperaatioihin osallistuminen. Toimin varapuheenjohtajana parlamentaarisessa komiteassa, joka antoi tulokset maaliskuussa kriisinhallinnan kehittämiseksi. Meidän on mielestäni kyettävä hyödyntämään Euroopan unionia entistä enemmän myös kriisinhallinnassa. Olemme täysivaltainen yhteisön jäsen, ja sen pitää myös näkyä ja kuulua. Yhteistyö EU-tasolla ja monipuolinen osallistuminen EU:n kriisinhallintatoimiin ovat mahdollisuuksia, joita ei ole vielä täysimääräisesti ulosmitattu. Kun toimintaympäristö ja vaatimukset koventuvat, vaaditaan meiltä ja muilta monipuolista osaamista. Esimerkiksi hybridivaikuttaminen ja kyberuhkat ovat alueita, jotka vaativat koulutusta ja varautumista.

Kolmantena: päätöksenteko. Juuri päätöksenteko on ulko- ja turvallisuuspolitiikan akilleenkantapää. Nykyoloissa päätöksenteko on liian hidasta ja kompromissien vesittämää. Sellainen syö unionin uskottavuutta. Yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on harkiten lisättävä määräenemmistöpäätöksentekoa.

Mutta valitettavasti nämäkin kolme nostamaani esimerkkiä ovat lähinnä kriisityökaluja. Helposti viisastelemme ja arvostelemme unionia sen kyvystä toimia. Usein toteamme, kuten itsekkin, että EU on heikko. Mutta emme voi päästää itseämme näin vähällä. Kriitikon pitää myös esittää ratkaisuja. Siksi unionin toimintakykyä on jatkuvasti kehitettävä ja pitää olla valmiutta tehdä päätöksiä. Mielestäni meidän olisi järkevää edetä näissäkin kolmessa mainitsemani esimerkissä.

Ja sitten päästään hyvin loppuun minuutissa.

Hyvät kuulijat! Taloudesta: Talous- ja rahaliitto on keskeinen kysymys EU:n yhtenäisyyden, toimintakyvyn ja kansalaisten hyvinvoinnin kannalta. Vastuu talouspolitiikasta kuuluu jäsenvaltioille itselleen. Samalla on tunnistettava, että

sisämarkkinoiden ja pääomamarkkinoiden myötä jäsenmaiden kansantaloudet, niiden menestys ja ongelmat ovat tiiviisti toisiinsa sidotut. Meidän on pystyttävä tarkastelemaan finanssisääntöjä, kun niitä uudistetaan, ja se ei tarkoita tulonsiirtounionin luomista, koska talouspolitiikan kuten turvallisuuspolitiikankin on oltava reaalipolitiikkaa.

Näihin varmasti käydään tuossa keskustelun myötä kiinni, ja odotan vilkasta keskustelua, mutta se, mitä haluan loppuun sanoa, on se, että jotta me kaikki täällä istuvat poliitikot, puolueet, kansalaisjärjestöt, EU:n kansalaiset pystymme yhdessä rakentamaan EU:n tulevaisuutta, jotta yhteistä tulevaisuutta on edessä, meillä pitää olla myöskin yhteinen visio, ja todella toivon, että Suomi kykenee muodostamaan yhteisen vision Euroopan tulevaisuuskonferenssia ajatellen. — Kiitos.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia, Jouni. — Ja viimeisenä tällaisena valmisteltuna puheenvuorona Ninni Norra, joka on siis kansalaisedustaja Suomesta tulevaisuuskonferenssissa. — Ninni, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin Suomen kansalaisedustaja, kansalaisvaikuttaja Ninni Norra:

Kiitos. — Kuuluuhan ääni?

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kuuluu.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin Suomen kansalaisedustaja, kansalaisvaikuttaja Ninni Norra:

Loistavaa. — Tässä on nyt kuultu varsin erilaisia puheenvuoroja. Minä itsekkin koen esimerkiksi, että Kiina on yksi meidän suurimmista haastajista ja sitä varten tarvittaisiin voimakkaampia ulkopoliittisia toimia. Ehdotus siitä, että me pystyttäisiin täysin itsenäisinä kansallisvaltioina tarttumaan tähän kysymykseen, on mielestäni aika naiivi.

Mutta tämän minun koko esitykseni pointti – en ole poliitikko, niin koen, että pystyn tekemään tämän hiukan erilaisella tavalla – on se, että pyrin siinä pohtimaan tällaisen käytännön esimerkin kautta sitä, miten me voidaan viedä tätä unionia kolme neljä askelta eteenpäin kuitenkin ottamalla ehkä yhden askelen taaksepäin tietyissä kysymyksissä. Eli kuinka me edistetään tätä eurooppalaista projektia kuitenkin ottaen huomioon se, että tietyissä asioissa ollaan ehkä tehty menneisyydessä virheitä ja että niistä osataan olla itsellemme rehellisiä?

Ensimmäisenä minun mielestäni on ymmärrettävä se, mikä on Euroopan unionin tarkoitus, mihin sillä pyritään, ja miltä sen historia lyhyesti näyttää? Eli kuten tässä on jo mainittu aikaisemmissa puheenvuoroissa, niin on kitketty pois Ranskan ja Saksan välisiä kilpailusuhteita, pyritty tuomaan rauhaa, sitten on laitettu ydinaseteknologiaa yhteiseen valvontaan ja yhtenäistetty talousintegraatiota. Lopulta me ollaan tilanteessa, jossa

meillä on sitovat perusarvot, sitovat kansalaisten oikeudet, sisämarkkinat, olemme saaneet Nobelin rauhanpalkinnon tästä hienosta työstä. Toisin sanoen Euroopan unioni poliittisena toimijana on menestystarina.

No, tässä on painotettu sitä, että esimerkiksi Eurooppaa ja Euroopan unionia ei pitäisi sekoittaa toisiinsa, mutta minun mielestäni vieläkin tärkeämpi pointti on esimerkiksi se, että euroa ja Euroopan unionia ei tulisi sekoittaa toisiinsa.

Tuossa äskeisessä diassa en maininnut vielä Maastrichtin sopimusta, joka on hyvin keskeinen, koska siinä tämä varsinainen Euroopan unioni ja kaikki siihen tähtäävät yhteisöt sulautettiin yhdeksi. Mutta miksi tämä on hyvin keskeinen elementti eurooppalaisen integraation kannalta? No, siellä on pyritty tehostamaan ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, on luotu käsitys unionin kansalaisuudesta, on demokratisoitu, on vahvistettu oikeusvaltiota ja sisäistä turvallisuutta. Mutta yksi kiinnostava elementti, johon aion nyt tarttua, on Euroopan talous- ja rahaliitto, erityisesti tuo jälkimmäinen, ja se, mitä se merkitsee Euroopan unionille, ja se, menevätkö meillä puurot ja vellit sekaisin, kun puhutaan Euroopan unionin ongelmista ja kun puhutaan euron ongelmista.

No, tässä vaiheessa euron ongelmista: Meillä on valuutta ilman valtiota, mikä on siis haastava yhtälö. Tästä on ollut paljon näyttöä, että euro ei varsinaisesti ole kovin optimaalinen valuutta Euroopan unionille, sen lukuisille inflaatioympäristöille ja talouden rakenteille. No, itse olen kasvanut Suomessa, jossa euro on ollut koko ikäni käytössä, joten olen vasta tässä hiljattain perehtynyt asiaan, en ole tullut edes ajatelleeksi, että tälläkin voisi olla jotain vaihtoehtoja. Mutta on ollut ekonomisteja, asiantuntijoita, kuten Milton Friedman jo pari vuosikymmentä sitten, jotka ovat ymmärtäneet sen, että tässä Euroopan unionin projektissa on suoraan yritetty replikoida esimerkiksi Yhdysvaltoja, ja tätä ei sitten ole tehty talouden ehdoilla, vaan esimerkiksi euro on lanseerattu pitkälti poliittisista syistä sen sijaan, että oltaisiin harkittu, kuinka hyvin se sopii meidän talouden rakenteisiin.

No, hyvin lyhyesti euron ongelmista:

Eli ensinnäkin ollaan arvioitu, että viime vuosikymmenen puoliväliin asti eurosta on ollut noin 10 prosentin hyvinvointitappioita, ja se aiheuttaa suuria eroja jäsenmaiden välisiin vaihtotaseisiin, mikä ei sitten ole tietenkään hyvä. Koska meillä ei esimerkiksi Suomessa ole omaa valuuttaa, niin devalvoitumista ei pääse tapahtumaan. Ja näitä epävakauksia on pyritty sitten korjaamaan esimerkiksi kiky-sopimuksilla, mikä on laskenut työvoiman hintaa, madaltanut palkkoja ja siten heikentänyt esimerkiksi ostovoimaa.

EKP:n n osto-ohjelmilla me ylläpidetään tilannetta, jossa ei ole markkinakuria, me rahoitetaan velkaantuneita jäsenvaltioita, eikä se kannusta vastuulliseen taloudenpitoon. Ja minkä takia tähän velkajärjestelyynkin on niin vaikea mennä? No, meillä on Euroopassa sellainen tilanne kuin kohtalonyhteys, eli valtio ja pankit ovat äärimmäisen riippuvaisia toisistaan. Jos italiaa ei enää luototettaisi, voisi se johtaa valtion sisäiseen pankkikriisiin, ja jotta Italia pystyisi tästä selviytymään, olisi sen jälleen otettava uutta velkaa. Eli tämäkin on itse asiassa aika monimutkainen yhtälö.

Sitten on vielä tämä, että EKP:n syytämä raha markkinoille on periaatteessa tyhjää rahaa. Sillä ei ole suoria myötävaikutuksia reaalityalouteen, mutta finanssitalouteen se kyllä vaikuttaa positiivisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että yleensä varakkaammat ihmiset, joiden pääomat ovat pitkälti sijoituksissa, hyötyvät tästä mutta matalampaa palkkaa saavat ihmiset, joilla keskimäärin varallisuus on säästöissä, taas eivät hyödy, eli tämä kasvattaa myös yksittäisten henkilöiden välisiä varallisuuseroja.

No sitten...

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Nyt on mennyt 5 minuuttia.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin Suomen kansalaisedustaja, kansalaisvaikuttaja Ninni Norra:

Selvä. Minä viimeistelen nopeasti. — Mutta minä olen nyt jauhanut tässä paljon eurosta ja niistä ongelmista, mitä se on aiheuttanut. Pitäisi purkaa sellaisia myyttejä kuten esimerkiksi se, että euro on liima, kun tosiasiallisesti voitaisiin pitää sitä tällaisena haitallisena keskinäisriippuvuutena, josta myös monet eurooppalaiset sodat ovat alkaneet.

Mutta muistuttaisin vielä, että Euroopan unioni ei ole sama asia kuin euro. Ja Euroopan unioni itsessään on varsin menestynyt projekti, kun ollaan haettu rauhaa, vakautta, sisämarkkinoita. Ne ovat kaikki hienoja asioita. Ja minun suurin pelkoni on se, että kun meillä menee sekaisin nämä kaksi asiaa, niin alamme syyttää Euroopan unionia ongelmista, jotka liittyvät yksinomaan valuutta-alueeseen, ja alamme näivettämään tätä varsin menestynyttä projektia aivan itse. Ketkä tästä hyötyvät? Meidän ulkopoliittiset kilpailijamme, kuten Kiina. Eikö olisi esimerkiksi Kiinan kannalta varsin nerokasta, että eurooppalaiset itse vievät projektinsa alas, kun eivät ymmärrä, mikä on näiden ongelmien alku ja juuri?

No minulla ei ole asiantuntemusta tai pätevyyttä esittää ulospääsyä tästä tilanteesta, mutta tämä on yksi niistä kysymyksistä, joista toivon, että viritettäisiin entistä enemmän keskustelua tulevaisuuskonferenssin alla. Euroopan tulevaisuuden kannalta mielestäni erittäin keskeinen pointti. — Kiitoksia paljon.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitos paljon. — Tässä olivat nämä etukäteen valmistellut puheenvuorot. En yritä tehdä niistä mitään tiivistelmää mutta poimin muutamia asioita.

Esimerkiksi sekä Eveliina että Jouni nostivat esille sen, että ulkopoliitikassa pitäisi ainakin varovaisesti lisätä määräänemmistö päätöksentekoa, jotta erilaisissa tilanteissa oltaisiin toimintakykyisempiä, eli aina ei pitäisi edellyttää yksimielistä päätöksentekoa.

Jani taas puhui siitä, että pitäisi saada vähemmän mutta parempaa Eurooppaa, että voitaisiin olla sisämarkkinoilla olematta Euroopan unionissa, mutta kuitenkin pitäisi EU:n joukkovoimaa käyttää muun maailman suhteen.

Ja Elina selvästi kannatti laajempia EU:n yhteisiä varoja. Ymmärsin Janin puheenvuoron niin, että hän ei sitä ainakaan kannata. Eve ja Jouni eivät siihen ottaneet kantaa, mutta Ninni nosti sitten esille asian, josta itse asiassa keskusteltiin kymmenkunta vuotta sitten Kreikan kriisin ollessa akuutti, että oliko euron perustaminen oikeasti fiksu päätös ja voitaisiinko se jollain tavalla peruuttaa. Minun täytyy sanoa, että itse en pysty keksimään tapaa, jolla euron voisi purkaa ilman, että koemme vielä hurjemman myllerryksen kuin mitä tähän mennessä on kansantalouksissa ja finanssimarkkinoilla nähty. Mutta ainakin pohdittavana asiana sinänsä ihan semmoinen, että... Pohdinta on aina tarpeen, ja siitä voi aina sitten löytyä jotain luovia ratkaisuja.

Mutta nyt tosiaan annan puheenvuoroja niille, jotka pyytävät, sekä kansanedustajille että muille. Koetan olla tasapuolinen sen suhteen, että on sekä kansanedustajia että muita. Ja #eurooppafoorumi, sillähän voi esittää sitten myöskin tuossa tviittiseinällä kysymyksiä.

Otetaan ensin kaksi kansanedustajapuheenvuoroa ja yksi muu henkilö tuosta yleisöstä. Meillä on kaksi suuren valiokunnan entistä puheenjohtajaa. Annetaan ensin Anne-Mari Virolaiselle, kun hän on täältä Turusta, tai ainakin Varsinais-Suomesta, ja seuraavaksi sitten Arto Satoselle. — Anne-Mari, ole hyvä.

Suuren valiokunnan jäsen, kansanedustaja Anne-Mari Virolainen:

Kiitos oikein paljon, arvoisa puheenjohtaja! Minä olen syntyperäinen heidekeniläinen mutta asun tuossa naapurikaupungissa. — Kiitos kaikille osallistujille puheenvuoroista! On hyvä kesätauon jälkeen taas inspiroitua tähän päivän agendaan. Ja kun meidän aiheena on Euroopan unionin tulevaisuus, niin yritän nyt fokusoida minun kysymykseni siihen ja nimenomaan niin, että me emme mieti sitä tulevaisuutta vain Euroopan unionin jäsenvaltioiden rajojen sisäpuolella.

Tässä jo joissakin puheenvuoroissa tuli tämä koveneva valtapoliittinen kilpailu erityisesti Kiinan ja Yhdysvaltojen välissä, ja joissakin puheenvuoroissa on heitetty ilmaan se, että Euroopan unionin pitäisi valita puolensa: olemmeko me Kiinan ystäviä vai olemmeko Yhdysvaltojen ystäviä. Joissakin puheenvuoroissa taas on esitetty niin, että tämä vastakkainasettelu voi olla Euroopan unionille mahdollisuus ja että me näin ollen pääsisimme jonain päivänä olemaan yksi valtapoliittikan keskeinen areena, että olisi kolme peluria: Kiina, Yhdysvallat ja Euroopan unioni.

Me varmasti olemme kaikki yhtä mieltä siitä, että Euroopan unionin pitää vahvistaa globaalia roolia, eli mikä tavoite on kaikille yhteinen, mutta sitten me tulemmekin niihin keinoihin, miten se temppu tehdään. Tässä mainittiin jo joissakin puheenvuoroissa tämä määräänemmistön käyttöönotto ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Se on myös kokoomuksen keinovalikoimassa, mutta minä pyytäisin nyt teitä, jotka osallistutte

tulevaisuuskonferenssiin: avatkaa vähän sitä ajattelua keinovalikoimastamme, miten me pääsemme rivakasti siihen tilanteeseen, kun aikaa ei ole kuitenkaan liiemmästi haaskattavaksi. — Kiitos.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ja Anne-Mari on siis kokoomuksen kansanedustaja, ja myös Arto Satonen, joka on Anne-Marin tavoin suuren valiokunnan entinen puheenjohtaja, on kokoomuksesta. — Arto, ole hyvä. — Huomasin Eva Biaudet'n puheenvuoropyynnön, mutta annetaan näiden kolmen jälkeen kommenttimahdollisuus raadille. — Arto, ole hyvä.

Suuren valiokunnan jäsen, kansanedustaja Arto Satonen:

Joo, arvoisa puheenjohtaja! Kiitos alustuksista. Minulla on yksi kysymys tänne tulevaisuuskonventtiin menevälle väelle, mutta yksi kommentti minun on kyllä pakko sanoa. Ymmärrän sen, että meillä voi olla erilaisia mielipiteitä siitä, onko eurojäsenyys ollut järkevä. Koko Eurooppa on vielä sitten toki oma asiansa, onko se ollut järkevä Suomelle. Minun mielestäni on, mutta se on sitten oma tarinansa.

Mutta tätä alustuksen kohtaa on kyllä pakko korjata, että kilpailukyky sopimus olisi vähentänyt ostovoimaa. Näin ei kyllä ollut. Olin tekemässä sitä kilpailukyky sopimusta itsekin, ja siinä pidennettiin kyllä työaika, mutta se tarkoitti sitä, että joutuu tekemään enemmän töitä saman palkan eteen, mutta ei niin, että palkkaa olisi pienennetty. Ja siis kuukausipalkka ei pienentynyt, tuntipalkka laskennallisesti kyllä pieneni, mutta kuukausipalkalla me eletään. Ja sitten siinä lisäksi kyllä korotettiin sivukuluisia työntekijöiden maksuosuutta, mutta se taas kompensoitiin sitten veronkevennyksillä valtion toimesta. Tämä vaan ikään kuin tässä, kun satuin siinä prosessissa hyvin lähellä olemaan.

Mutta sitten tässä varsinainen kysymyskohtani liittyy siihen, että tästä Venäjästä aika vähän puhuttiin. Toki muutamissa puheenvuoroissa siihen viitattiin. Kiinasta puhuttiin enemmänkin. Mutta oikeastaan kysymykseni kuuluu, että kun me tiedetään nämä haasteet, jotka meillä on Valko-Venäjäällä, meillä on Ukrainassa ja tässä lähialueella, ja tässä on jo puhuttu siitä — Anne-Mari myös viittasi siihen — että tarvittaisiin enemmän määräenemmistö päätöksiä ulkopoliitikassakin, niin millä tavalla näette, että tässä tulevaisuuskonventissa nousee esille tämä EU—Venäjä-suhde, ja onko EU:n mahdollista toimia vahvempana vastapainona myös tässä asiassa, vai onko niin, että jatkossakin sitten EU-maat hyvin niin kuin omaan tapansa toimivat suhteessa Venäjään. Toki esimerkiksi Suomelle nämä kahdenväliset suhteet ovat tärkeitä, mutta näettekö, että Euroopan unionilla voisi olla tässä vahvempi rooli liittyen myös EU:n puolustusyhteistyöhön?

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitos. — Ja tosiaan pakko ei ole esittää kysymyksiä, voi esittää myös mielipiteitä. — Sitten sinä sieltä, ole hyvä, ja esitteletkö itsesi.

Eurooppanuorten liittohallituksen jäsen Kati Systä:

Hei! Tosiaan olen Kati Systä, Eurooppanuorten aktiivi, syntynyt samana vuonna kuin Suomi liittyi EU:hun, eli minä en ole nähnyt Suomea ilman EU:ta ja sitä minä en halua myöskään nähdä. Silloin kun kuulin ensimmäistä kertaa tästä tulevaisuuskonferenssista, innostuin heti. Siitä sai ihan valtavasti toivoa ja uskoa, että nyt lähdetään oikeasti kehittämään meidän unionia, mutta nyt osin pandemian myötä mutta monesta muustakin faktorista johtuen on alkanut huolestuttamaan, ja olen huolissani siitä, miten me tässä rajoitetussa ajassa aidosti voidaan saada eteenpäin toimia ja millaisia tuloksia me voidaan oikeasti odottaa tästä konferenssista ja sitten myöhemmin, saaticka se, miten ne pannaan toimeen. Ja sitten samalla kuitenkin nähdään hyvin selkeästi se, että me tarvitaan vahvempaa EU:ta ja sille vahvempaa toimivaltaa, jotta me voidaan ratkaista näitä aikamme suuria haasteita, kuten ilmastonmuutos, globaalin turvallisuusympäristön muutos ja ihmisoikeusrikkomukset ympäri maailmaa.

Afganistanin kohdalla, mihin tässäkin keskustelussa on viitattu, on huomattu EU:n toimivallan puute ja ollaan nähty samalla myöskin se, että jäsenvaltiot hyvin vahvasti valitsivat toimia itse, ja samaan aikaan sitten olen kuullut puheenvuoroja, joissa on kritisoitu, että EU on ollut näkymätön, EU ei ole toiminut. Mutta siinä on kyse kuitenkin myöskin siitä, onko EU:lla se toimivalta toimia ja onko EU:lla mahdollisuus toimia. EU voi näkyä ja toimia paremmin, jos sille annetaan mahdollisuus toimia, ja teillä kansallisilla päättäjillä on tässä se valta antaa EU:lle toimivaltaa ja näitä mahdollisuuksia. Ja näin täällä Eurooppa-foorumilla itse asiassa totesi myöskin entinen komissaari Liikanen tuossa eilen, ja sen takia ilahduin myöskin, että tässä keskustelussa nostettiin tukea määräenemmistö päätöksenteolle.

Minulla ei sinänsä ole kysymystä tässä puheenvuorossani, vaan halusin nimenomaan kannustaa teitä sekä eduskunnassa että sitten valtuuskunnassa lähteä ajamaan eteenpäin EU:ta näissä kysymyksissä, joita te nostitte puheenvuoroissanne, ja vain sillä rohkeudella me saadaan tästä onnistunut konferenssi ja se vahvempi EU, joka oikeasti voi ratkoa näitä globaaleja haasteita. — Kiitos.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ja tosiaan pyytäisin, että myöskin yleisöpuheenvuorot olisivat lyhyitä. — Ja nyt kun kansanedustajat ovat jo vuosia harjoitelleet minuutin repliikkien käyttämistä täysistunnossa, niin minä pyytäisin, että valitsisitte nyt näistä teemoista, mitä nämä äskeiset puheenvuorot käsittelivät, yhden pointin kukin ja koettaisitte sitten minuuttiin tiivistää kommentin, ja sitten kun minuutti on kulunut, niin sitten minä huomautan siitä.

Mutta pakko kertoa, että kun sanoit syntyneesi sinä vuonna, kun Suomi liittyi EU:hun, niin läsnäolijoista Eva Biaudet ja minä ollaan oltu eduskunnassa tekemässä päätöstä Suomen liittymisestä, ja molemmat äänestimme kyllä puolesta.

Ja mennään sitten kansanedustajiin ja otetaan nyt ensin tässä normijärjestyksessä eli ryhmien suuruusjärjestyksessä. Seuraavalla kierroksella voidaankin mennä toisinpäin. — Eveliina Heinäluoma, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Eveliina Heinäluoma:

Joo, kiitos hyvistä kommentteista ja kysymyksistä. Minä ehkä yritän tätä EU—Venäjä-suhdetta valottaa omalta ajattelultani ja ajattelen niin, että Suomella on kyllä tähän keskusteluun paljon annettavaa, ja toivon, että se myös jossain kohtaa tulevaisuuskonferenssissa pääsee agendalle.

Ajattelen, että Suomella on ollut hirveän fiksu, pitkäaikainen linja: me tuomitaan kaikki etenkin tämä viimeaikainen Venäjällä tapahtuva ihmisoikeus-, oikeusvaltiokehityksen huono suunta ja sanotaan se vahvasti ääneen ja tuetaan siihen liittyviä sanktioita ja, no, sanktiopolitiikkaa, mutta sitten me ajatellaan vahvasti niin, että yhteisissä keskustelupöydissä pitää myös olla ja vain sitä kautta, että me osallistutaan siihen keskusteluun ja käydään keskustelua, me saadaan muutoksia aikaiseksi. Ja sitten voi olla myöskin niin, että konkreettisia asioita ratkotaan näissä keskustelupöydissä, niin kuin esimerkiksi ilmasto- ja ympäristöpolitiikka kuuluu näihin asioihin arktisella alueella erityisesti, johon me tarvitaan Venäjä mukaan, ja siinä ei ole aikaa hukattavana.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ja seuraavaksi Jani, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jani Mäkelä:

Kiitoksia! Kaikkiin kysymyksiin tekisi mieli tietenkin vastata, mutta sanon joihinkin jotakin. Eli haluaisin tuoda sitä kääntöpuolta esille siinä, jos arvostellaan, että EU ei ole Afganistanissa nopean toiminnan joukoilla. Eli halutaanko me antaa EU:lle toimivalta ryhtyä sotatoimiin ilman kansallisten parlamenttien suostumusta — siitähän siinä on kysymys käännettynä tässä asiassa, eli halutaanko me? Omasta mielestäni ei pitäisi antaa.

Kompromissin vastakohta, kun täällä korostetaan, että pitäisi tehdä määräenemmistöpäätöksiä ja kompromisseja, on se, että joku joutuu toimimaan täysin tahtotilansa vastaisesti. Johtaako se siihen, että hän loputtomasti toimii sen tahtotilansa vastaisesti, vai johtaako se jonkinmukaiseen hajoamiseen ja erillistoimintaan? Se on erittäin hyvä kysymys. Kannattaako sellaisen perässä ihmisen lähteä, mikä se saatava lisäarvo siinä asiassa on?

Mielestäni ei voi kysyä, pitäisikö meidän olla Kiinan vai USA:n kavereita. On itsestään selvää, että meidän pitäisi olla USA:n kavereita Kiinaa vastaan, mutta heittäisin ilmoille sellaisen ajatuksen, että nythän Venäjä on vähän niin kuin serkku hopea tässä Kiina-suhteessaan, eli niin kuin hyeena syö leijonan haaskan tai lokki nokkii lohikäärmeen hampaat puhtaiksi, niin Kiina tavallaan vie parhaat palat ja Venäjä korjaa jämät. Olisiko tässä mahdollisuutta, että EU tekisi yhteistyötä Venäjän kanssa Kiinaa vastaan, tavallaan ajaisi niitä keskenään kilpailuasetelmaan? Tätä kannattaa pohtia.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ja seuraavaksi Elina, ole hyvä. [Elina Valtosen puheen alku ei kuulu Teams-yhteydessä] — Ei kuulu.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Elina Valtonen:

Kuuluuko nyt?

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Nyt kuuluu.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Elina Valtonen:

No niin. — Aloitin pontevasti, puheenjohtaja, sillä, että jotta Euroopan unioni on tulevaisuudessakin vahva tekijä kansainvälisillä kentillä sekä ihmisoikeuksien puolustamisessa, turvallisuudessa että niissä vapauksissa, jotka ovat meille ikään kuin itsestään selviä, niin kolme sanaa: talous, talous ja talous. Ja siltä osin yhdyn kyllä Ninni Norran hyvään puheenvuoroon, että meillä on edelleen rahaliiton osalta merkittäviä ratkaisemattomia ongelmia, jotka olisi ehdottomasti nyt perattava, ja kun puheenvuorossani viittasin siihen, että meillä on nyt tällainen keskuspankkiympäristö, jossa olisi mahdollista tehdä siivoustoimia ja tehdä nimenomaan rakenneuudistuksia sekä valtioiden sisällä että ennen muuta koskien myös talous- ja rahaliiton toimintaa, niin nyt siihen tilaisuuteen olisi tartuttava.

Ja kaikessa pitää sen johtolangan olla se, että kun meillä Euroopassa oikeastaan kaikki vauraus, vähän samalla tavalla kuin Suomessa, on lähtenyt ihmisten tekemisestä, henkisestä pääomasta, ihmisten osaamisesta, niin tuettaisiin sitä entistä enemmän ja annettaisiin ihmisten tehdä, liikkua vapaasti myös alueella ja pyrkiä kohti parempaa. Sillä me pelastamme myös...

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Minuutti on jo ylittynyt. Kiitoksia. — Ja seuraavaksi sitten Jouni, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jouni Ovaska:

Joo, kiitos puheenjohtaja! Jos mietin tuota, miten EU:n ulkopoliittista roolia voitaisiin vahvistaa, niin kytken sen tietysti osaltaan siihen taloudelliseen menestykseen ja siihen kauppapolitiikkaan, jossa meillä on nyt jo keinoja, on se sitten sopimukset tai sanktiot tai sopimusten rikkominen, joilla toimitaan, kun ollaan globaaleilla markkinoilla. Tietysti ilmastonmuutos liittyy tähän hyvinkin tiiviisti, jos ajatellaan esimerkiksi hiilineutraalitavoitteita sitten Euroopassa tai Kiinassa tai Yhdysvalloissa.

Mutta sitten nämä konkreettiset avaukset ovat myöskin tärkeitä juuri liittyen nopean toiminnan joukkoihin. Ja mielestäni siitäkin on, vaikka Jani tässä toisin sanoi, syytä keskustella. Nytkin meillä on valtiot valmiusvuoroissa, mutta pitäisikö päätöksentekoa vaan sitten miettiä, miten tätä pystyttäisiin kehittämään. Ja sitten tämä kriisinhallinta, tai yksi tietysti on pakotepolitiikka, koska nyt tietyt jäsenmaat, jotka eivät itse ole siinä

asiassa niinkään kiinni, voivat toisen jäsenmaan puolesta äänestyttyä tai vaikeuttaa näitä prosesseja hyvinkin monimutkaisiksi. Eli nämä kaikki pitää ottaa nyt keskusteluun myös tässä konferenssissa.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ja ennen kuin annan Ninnille puheenvuoron, luen täältä viesteistä: ”Onko Ninni Norra -fanikerho jo olemassa? Liityn.” [Naurua] — Ninni, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin Suomen kansalaisedustaja, kansalaisvaikuttaja Ninni Norra:

No, ihan ennen kuin menen tähän varsinaiseen aiheeseeni, aion puhua tästä tulevaisuuskonferenssin lyhydestä ja siitä, mitä ongelmia siihen liittyy. Mutta haluan kiittää tuosta korjauksesta tähän kiky-asiaan. Yritin hyvin nopeasti selittää hyvin monimutkaisen asian ja toivon, että tein siinä mahdollisimman hyvää työtä, mutta täydellinen ei voi olla. Kiitos kuitenkin.

Mitä tähän tulevaisuuskonferenssin aikataulukysymykseen tulee, niin itse ehkä ajattelen sen sillä tavalla, että joo, meillä on rajallinen aika käydä näitä keskusteluja, dokumentoida, mutta tämän on vasta sen prosessin alku, ja sitten sen jälkeen meidän on vielä valvottava meidän päättäjiä, että nämä loppuraportoinnissa nostetut teemat oikeasti toteutuvat käytännössä, että ne eivät vain katoa päättäjien mielestä heti, kun itse tämä prosessi on loppunut. Eli on vähän aikaa, mutta pitää miettiä nyt myös sitäkin, mitä tehdään sen jälkeen. Meillä ovat kärkipoliitikot antaneet todella kovia lupauksia julkisuudessa, ja siinä poliittisessa ympäristössä, missä nyt ollaan, pitää muistaa nämä asiat, mitä ollaan lupailtu julkisuudessa, ja sitten sen mukaan valvoa poliitikoiden käytöstä tämän konferenssin jälkeen.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ja nyt tässä on noussut esille tämä EU:n toimivalta suhteessa siihen, mitä EU:lta odotetaan ja toivotaan. Tämä asiahan nousi esille myöskin silloin, kun koronapandemia iski päälle. Silloin esimerkiksi eduskunnan istunnossa kuultiin puheenvuoroja, ja julkisuudessa, että EU on tässä nyt toiminut aivan liian heikosti. No, toisaalta EU:lle nimenomaan terveystasiossa jäsenvaltiot eivät ole antaneet kovin suurta toimivaltaa, ja tämän pandemian kohdalla nähtiin tilanne, jossa ehkä isompi toimivalta olisi mahdollistanut kokonaisuutena fiksumman toiminnan esimerkiksi rajojen suhteen. Myös Suomi, joka on silleen suhtkoht hyvin pärjännyt tässä koronapandemiassa, jos katsotaan tartunta- ja kuolintilastoja, oli sitten kuitenkin tietynlaisessa nokkapokassa EU-komission kanssa, joka kovisteli Suomea siitä, että me ei olla näitä vapaan liikkuvuuden sääntöjä noudatettu, mutta se oli osa tätä, miksi Suomi pärjäsi.

No, nyt sitten kun on tämä tilanne Afganistanissa ja eduskunta piti todella asiaa käsittelemään alle vuorokauden sisään kutsutun täysistunnon, niin ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Niikko totesi, että EU osoittautui toimintakyvyttömäksi. No, tässä samaa puoluetta edustava suuren valiokunnan varapuheenjohtaja,

tulevaisuuskonferenssiedustaja Jani Mäkelä nimenomaan sitten otti kantaa, että semmoista toimivaltaa ei EU:lle pitäisi antaa. Nämä kaikki kysymykset ovat oikeastaan sellaisia, että niihin liittyy vähän puolensa ja puolensa. Päätöksenteossa on aina kysymys myöskin siitä, että pitää pystyä valitsemaan. — Ja seuraavaksi annan sitten puheenvuoron Eva Biaudet’lle RKP:stä.

Suuren valiokunnan jäsen, kansanedustaja Eva Biaudet:

Kiitoksia, Satu! Tosi mielenkiintoista saada keskustella näin suurista visioista, ja minun mielestäni on ollut tosi hienoja puheita tänään, paljon mielenkiintoisia ajatuksia. Mitä vanhemmaksi tulee, mitä pidempään on ollut mukana, sitä vähemmän ajattelee, että on ihan varma, että tietää, mikä just on se juttu, mikä nyt just pitäisi tehdä, koska niitä on niin paljon.

Mutta itse ajattelen, että EU:ssa on tapahtunut todella paljon hyvää, me ollaan luotu todella paljon hyviä asioita, joita minä arvostan. Ja ajattelen, että enemmän EU:ta on se, mitä me tarvitaan, ei vähemmän, ja enemmän EU:n yhteisiä arvoja, joista me ollaan yhdessä sovittu. Ongelmat ovat enemmän olleet siinä, ei vain taloudessa, vaan myöskin ehkä arvoissa, että me ei olla aina pysytty mukana.

Tutkija Hanna Ojanen sanoo tosi mielenkiintoisesti, nyt kun keskustellaan turvallisuudesta, joka toki on tosi tärkeä, ja ollaan keskusteltu tästä epäonnistumisesta tavallaan, EU:n näkymättömyydestä Afganistanissa. Ja olen samaa mieltä kuin esimerkiksi Jouni tässä, että tietenkään se, miten hyvin EU pärjää itse talouden ja ympäristön ja muiden haasteiden ratkomisessa, antaa meille sitä legitimitettä ja voimaa myöskin olla maailmalla, missä meidän arvoja ja meidän demokratiaa, meidän tapaa tehdä yhdessä tarvitaan. Hanna Ojanen sanoo, että kun EU:ssa ajatellaan turvallisuutta, sitä ajatellaan oman turvallisuuden kautta, operaatiot nähdään oman turvallisuuden jatkeena. Ja ajattelen vähän, että ehkä tässä on aika paljon totta, että tämä on ristiriitaista, että me suojellaan arvoja, mutta sitten kun tulee paha paikka, niin sitten se oma napa tai todella vahva itsekeskeisyys kuitenkin voittaa. Ja sen takia esimerkiksi määräenemmistöpäätökset olisivat tosi tärkeitä, koska minun mielestäni ne painostavat juuri kompromisseihin ja yhdessä tekemiseen, siihen, että yksi ei voi estää, ei ole niin, että se, joka haluaa vähiten, voittaa. Ja nimenomaan jos ajatellaan just ihmisoikeuksia ja ihmisoikeuksien puolesta toimimista, tähän olisi aivan todella, todella keskeistä. — Kiitos.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ja sitten on etänä pyytännyt puheenvuoron Sari Essayah Kristillisestä Liitosta. — Onko Sari kuulolla?

Suuren valiokunnan jäsen, kansanedustaja Sari Essayah:

Kyllä vaan. — Nyt täytyy huomauttaa, että puolue on nimenmuutoksen tehnyt tuossa parikymmentä vuotta sitten...

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Anteeksi, anteeksi, kristillisdemokraateista. Tämä on näitä, kun olen ollut eduskunnassa silloin, kun liityttiin EU:hun. [Naurua] — Ole hyvä, Sari.

Suuren valiokunnan jäsen, kansanedustaja Sari Essayah:

Ja suurta eurooppalaista kristillisdemokraattista perhettä samalla myöskin edustetaan, jonka sisälle sitten kyllä sopii hyvinkin erilaisia näkemyksiä muun muassa liittyen vaikkapa syvenevään integraatiokehitykseen tai siihen, minkälaisia asioita pitäisi siellä integraation piirissä viedä eteenpäin. Mutta ihmisarvo ja perheet yhteiskunnan perusyksikkönä, sosiaalinen markkinatalous, minkä tuossa Elinakin toi esille, ja lähipäättösperiaate ovat kuitenkin niitä, jotka sitten Eurooppa-tasolla vahvasti yhdistävät.

Mutta oikeastaan nyt teille meidän edustajille olisin esittänyt kysymyksen siitä, että kun te olette nyt siellä tulevaisuusasioita pohtimassa, niin mikä on semmoinen oma, voisiko sanoa, minimiasia, mihin olette tyytyväisiä, jos se saadaan aikaiseksi, eli mikä on ikään kuin se pienin asia, mistä katsotte, että tämä ei ole ollut niin sanotusti turha keikka, jos tämä saadaan aikaiseksi. — Kiitos.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ja nyt en huomaa yleisökysymyksiä. Voisin, ennen kuin aloitetaan seuraava kierros tulevaisuuskonferenssin osanottajien keskuudessa, oikeastaan lisätä Eva Biaudet'n huomioon siitä, että me korostetaan meidän hienoja arvoja ihmisoikeuksista, kansalaisvapauksista, jokaisen ihmisen yhtäläisestä ihmisarvosta ja tällaisista asioista, mutta sitten kun tulee niin sanotusti tosipaikka, niin sitten välttämättä niitä hienoja juttuja ei muisteta.

Ehkä vähän saman asian kääntöpuoli on se, että monesti tuntuu siltä nimenomaan silloin, kun tulee tiukka paikka, että EU:ssa on tehty sellaisia hyvän sään sääntöjä, ja esimerkiksi kun tuli euron kriisi, niin ajattelin, että ne silloiset euron säännöt oli tehty oikeastaan sellaisessa tilanteessa, jossa uskottiin, että tämä talous- ja yhteiskuntamalli, mitä Länsi-Eurooppa edustaa, on voittanut kansainvälisen kilpailun. Neuvostoliitto ja sen mukana niin sanotusti rautaesiripun takana oleva leiri oli romahtanut, ja oltiin vähän sellaisessa omahyväisessä tunnelmassa, että me ollaan nyt osoitettu, että meidän systeemi on paras, ja siinä tunnelmassa luotiin se euro, jolle sitten tehtiin vähän semmoiset hyvän sään säännöt. Tämä EU:n kriisivalmius on ehkä vähän samanlainen, että toisaalta on nopean toiminnan joukot, mutta sitten päätöksentekojärjestelmä on sellainen, että se ei oikeasti mahdollista nopeaa päätöksentekoa.

Ja sitten mennään meidän raatiin ja nyt aloitetaan käännettyssä järjestyksessä. — Jouni, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jouni Ovaska:

Joo, kiitos! Minä toivon, kun siellä oli yhdeksän työryhmää, että pääsisin työskentelemään siellä ulkopoliittikan parissa. Juuri sinne olen esittänyt ainakin toiveeni,

ja se minimi on, että siellä haetaan keinoja, joilla EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa tiivistetään ja yhteistyötä lisätään ja myös globaalia roolia vahvistetaan. Mutta pelkona on myös, että saattaa olla tilanteita, joissa konferenssin vaiheilla itsestäni tulee semmoinen ei-mies, joka yrittää sitten myös torpata ajatuksia, joita esitetään liittyen juuri näihin yhteiseurooppalaisiin vaalilistoihin tai muihin toimiin, jotka mielestäni tähän keskusteluun eivät kuitenkaan Euroopan todellisesta tulevaisuudesta talouden tai turvallisuuden tai ilmastonmuutoksen osalta liity.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia, Jouni. — Ja sitten olisi seuraavana vuorossa Elina, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Elina Valtonen:

Kiitos, puheenjohtaja! Olen nyt varsin tiivis, koska joudun siirtymään seuraavaan tilaisuuteen. Mutta työryhmistä itse olen ollut tyrkyllä siihen taloustyöryhmään, ja kyllä pontevin ajatuksin oltaisiin sinne menossa. Meillähän on nyt valtiovarainvaliokunnan tekemät, koko eduskunnan hyväksymät ponnet, joita vahvasti viedään eteenpäin ja haetaan yhteistyötä eri maiden kesken, ja itse ainakin odotan, että tästä konferenssista tulee kyllä hyvä. Paljon pitää odottaa, ja toivottavasti päästään edes osaan niistä tavoitteista, mutta pääasia on, että tämä konferenssi nyt on ja keskustellaan. — Kiitos kaikille tästäkin keskustelusta.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia, Elina, ja hyvää seuraavaa kokousta. — Ja seuraavaksi sitten Jani Mäkelä, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jani Mäkelä:

Joo, kiitoksia! Itse kuitenkin ajattelen niin, että sinne tulevaisuuskonferenssiin mennään ensisijaisesti edustamaan Suomea ja Suomen intressejä, ja niinpä on niin, että jos pystyisin jollain tavalla puolustamaan esimerkiksi suomalaisen metsäteollisuuden, maatalouden erityispiirteitä, jotka ovat hyvin erilaisia kuin muualla Euroopassa, ettei meille tulisi mitään hiilinieluvuoroitteita sillä tavalla kuin pahimmissa painajaisissa hahmotellaan, se olisi merkittävä saavutus, että tavallaan Suomen etua sinivalkoisella lipulla saataisiin hieman edistettyä tuolta osalta. Se on hyvin abstraktia tuo tulevaisuuskonferenssin työ, eli en odota, että siellä mitään kauhean konkreettista kylläkään syntyy.

Tuo, miten korona-aikana olisi EU:n pitänyt toimia paremmin: Mielestäni siellä olisi pitänyt jakaa vaikka materiaalia, kun aikaisemmin puhuttiin tästä, eli materiaalia, tiedonkulkua ja rajaliikenteen rajoituksia, että olisi saatu se tilanne hallintaan Euroopan laajuisesti. Nyt tällaista ei tapahtunut. Jäsenmaat kahmivat itse maskeja, kahmivat hengityskoneita. EU kävi jakamaan rahaa Italian ja Espanjan talouden paikkaamiseen, elikkä eihän se EU-yhteistyö putkeen mennyt koronakriisin yhteydessä.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ja Eveliina, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Eveliina Heinäluoma:

Joo, kiitos! Omaa filosofiaani ehkä kuvastaa vähän semmoinen kevennetty toteamus, että ajattelen, että EU:n ystävä voi olla ilman, että kannattaa liittovaltiokehitystä, ja siihen kuuluu se, että erityisesti ajattelen, että tässä ulkopolitiikan kysymyksessä täytyy vahvistaa EU:n painoarvoa, koska jos meillä ei ole mitään sanottavaa, niin minkä takia mikään ulkopuolinen valtio tai toimija olisi kiinnostunut myöskään olemaan meidän kanssa yhteisissä keskusteluissa, jolloin tämä määräenemmistö päätöksenteko on minun mielestäni se minimiasia.

Ja sitten kun on kysymys myös siitä, mitä me ei haluta vietävän eteenpäin, niin ajattelen, että näissä talousasioissa, oikeusvaltiokysymyksissä on palattava perusasioihin ja valvottava myös sitä, että näissä raha- ja talouspolitiikan kysymyksissä noudatetaan niitä olemassa olevia sääntöjä. Ja sitten, kun on käynyt selväksi se, että nämä ihmisoikeus-, oikeusvaltioperiaatteet eivät ole tämänhetkisten unionin jäsenvaltioiden kesken yksimielisiä, niin kyllä näistä pitäisi päästä yhteisymmärrykseen, ennen kuin viedään sitten hyvin voimakkaasti tätä integraatiota eteenpäin.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitos. — Ja Ninni, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin Suomen kansalaisedustaja, kansalaisvaikuttaja Ninni Norra:

No, kansalaisedustajana olen yksityishenkilö, mutta tietysti tavoitteenani on nimenomaan edustaa Suomen kansalaisten mielipiteitä ja kannustaa suomalaisia EU-keskusteluun, eli jos sitä pystyisin kirittämään mahdollisimman hyvin, niin olisin siitä todella tyytyväinen. Ajattelen, että pitää aktivoida passiivisia henkilöitä ja saattaa ihmisiä vähän vieraiden aiheiden pariin ja sitten toisaalta herättää keskustelua esimerkiksi euron kaltaisista vaietuista, vaikeista asioista.

Mutta sitten jos miettii silleen pitkän aikavälin tavoitetta, niin kyllä minä näen, että liittovaltio, jossa noudatetaan laajaa subsidiariteettiperiaatetta, jossa jäsenvaltiolla on laaja suvereniteetti mutta jossa esimerkiksi ulkopolitiikan päätökset tehdään sillä määräenemmistöllä — kaikki siihen suuntaan menevä olisi mielestäni toivottavaa.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Nyt tässä tuli tämä käsite liittovaltio. Se on EU-keskustelussa ollut usein sellaisena vähän niin kuin pelotteena, semmoisena lohikäärmeen kuvana, jota heilutetaan ikään kuin pelottelumielessä. Tähän mennessä kuitenkin niissä asioissa, joissa EU:lla on toimivaltaa eli joissa EU:n jäsenvaltiot ovat antaneet sille toimivaltaa, on

oikeastaan käytännön kokemusten kautta muodostunut näkemys siitä, että nyt on meidän tämä ja tämä asia, jossa ei ole vielä toimivaltaa, ja tarvitaan EU:n yhteistä päätöksentekoa. Sillä saadaan parempia tuloksia kuin sillä, että jäsenvaltiot pelkästään kansallisesti hoitaisivat näitä asioita.

Esittäisin itse asiassa teille kaikille sellaisen kysymyksen, onko teillä mielessä joku nimenomainen asia, jossa EU:lle pitäisi antaa enemmän toimivaltaa kuin nyt. Tässä on mainittu ulkopoliittikka, että siinä määränemmistö päätöksentekoa pitäisi lisätä, jotta, kuten Eva Biaudet taisi sanoa, sitten joku jarruttaja, se, joka on itsekkäin jarruttaja, ei yksin pysty estämään muita toimimasta. Mutta onko muita asioita, joissa haluaisitte antaa EU:lle lisää toimivaltaa, ja onko mahdollisesti sitten joku semmoinen selkeä alue, missä haluaisitte sitä toimivaltaa vähentää? Ja nyt mennään taas sitten eduskuntaryhmien suuruusjärjestyksessä. — Eveliina, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Eveliina Heinäluoma:

No, kyllä nämä ympäristöasiat laajalti ovat sellaisia, joissa toivon, että me päästään laajaan yhteisymmärrykseen siitä, että korkea ympäristönsuojelu- ja myöskin ilmastopoliittikka edistää niin suomalaisten asiaa kuin koko Euroopan ja sitä kautta maailman tilannetta. Ja sitten ajattelen niin, että työntekijöiden vähimmäissuojan tapauksessa Suomi on hyötynyt siitä, että on olemassa eurooppalaista lainsäädäntöä, joka sitten vähentää sitä, että me joudutaan täällä tilanteisiin, joissa me kilpaillaan tästä työntekijöiden suojasta. Näissä asioissa ainakin näen, että maailma vaatii entistä enemmän eurooppalaista yhteistyötä ja myöskin lainsäädäntöä.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ilmastopoliitikassa on itse asiassa otettu yksi sellainen askel, joka ei ehkä kuulosta mitenkään kummoiselta sellaisen ihmisen silmissä ja korvissa, joka ei ole ollut siellä EU-koneen sisässä, siellä konehuoneessa niin sanotusti, mutta kun minä olen ollut kymmenen vuotta europarlamentissa, niin itse koen sen merkittävänä. Nimittäin tähän mennessä aina, kun EU on asettanut pitkän aikavälin ilmastotavoitteen, niin se on asetettu jäsenvaltioiden yksimielisellä päätöksellä ministerineuvostossa, mutta nyt on säädetty määränemmistö päätöksenteolla eli parlamentin enemmistöllä ja jäsenmaiden määränemmistöllä ilmastolaki, jossa asetetaan nämä pitkän aikavälin tavoitteet, niin että siinä tavallaan on annettu hiukan lisää toimivaltaa. — Mutta Jani, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jani Mäkelä:

Joo, tuo on niin, että ainahan voisi tiettenkin saivarrella, että eihän EU ole liittovaltio, koska sieltä pystyy eroamaan, sille voi olla antamattakin toimivaltaa jäsenmaan toimesta, eli jos sieltä ei voisi erota ja se ei voisi itse ottaa toimivaltaa, niin silloinhan se olisi liittovaltio. Mutta toisaalta se käytännön tilanne sitten, mitkä ovat tosiasialliset poliittiset ja taloudelliset mahdollisuudet kieltäytyä niistä toimivallan siirroista, on

kokonaan toinen asia, ja paljonko sitä toimivaltaa sinne todellisuudessa on jo siirtynyt, elikkä se, miten paljon kansallista liikkumavaraa ylipäänsä on, vaikuttaa käytännössä.

Tuo toimivalta-asia: Itse katsoin hieman toiveikkaana tuota EU:n maahanmuuttopakettia siinä mielessä, että olisikohan siellä ollut keinoja tehostaa kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden palautusta, eli se olisi semmoinen asia, joka voisi olla EU:n toimivallassa, mikäli siellä olisi aito pyrkimys palauttaa kielteisen päätöksen saaneita turvapaikanhakijoita ja painostaa lähtömaita ottamaan vastaan myöskin omia kansalaisiaan. Se olisi sellainen asia, missä EU voisi ehkä toimia hieman tehokkaammin.

Noin ylipäänsä, missä EU:lla pitäisi olla vähemmän valtaa, niin melkein lähes kaikessa, eli integraatiota pitäisi purkaa kaikessa muussa paitsi EU:n ydintoiminnassa eli siinä, että meillä on markkina-alue, yhteismarkkina, ja siinä, mitä se välttämättä vaatii. Mutta tietysti tuo maahanmuutto on sen kokoinen haaste, että sitä ei yksittäinen EU-jäsenmaa ehkä pysty yksinään ratkaisemaan varsinkaan palautusten osalta. Siinä EU voisi olla suurempi toimija.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Minulla on sellainen käsitys, että esimerkiksi ympäristöasioissa EU:lla on toimivaltaa nimenomaan siksi, että olisi toimivat sisämarkkinat, jotta siis sen markkina-alueen sisällä ei voisi niin sanotusti ympäristödumppauksella kilpailla. — Elina Valtonen siirtyi nyt muuhun tilanteeseen. — Jouni, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jouni Ovaska:

No, minä lähden siitä ajattelusta, että pitää huolehtia, jos lähdetään tästä ei-kannasta, siitä, että pienelle valtiolle on erityisen tärkeätä, että meillä on se ääni siellä Euroopan neuvostossa eikä parlamentin valtaa taas kasvateta liiaksi suhteessa sitten siihen jäsenvaltioiden valtaan.

Se, missä voidaan edetä, on juuri esimerkiksi maahanmuuttopolitiikka, jossa pystyttäisiin hakemaan niitä ratkaisuja erityisesti liittyen EU:n ulkorajoihin ja lähialueisiin, siihen, mitä niissä sitten tapahtuu. Sitten jo olemassa olevat säännöt: täytyisi miettiä, millä tavalla me huolehdimme siitä, että palataan niihin olemassa oleviin sääntöihin, tai jos ei pystytä suoraan palaamaan, niin millä tavalla niitä muutetaan. Jos ajatellaan vaikka kasvu- ja vakaussopimusta, niin tiedetään jo, miten se on tähän asti toiminut ja miltä nyt tämän elpymisen jälkeen ja näin koronakriisin jälkeen näyttää. Meidän täytyy myös miettiä sitä, että pakkohan meidän on työstää niitäkin sääntöjä ja sopimuksia uudelleen, koska kannattaako elää vuosikausia sellaisessa tilassa, jossa kukaan ei noudata niitä sääntöjä?

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ninni, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin Suomen kansalaisedustaja, kansalaisvaikuttaja Ninni Norra:

Kiitos! On selvää, että on tiettyjä asioita, jotka on hyvä hoitaa lähellä, esimerkiksi koulutus- tai sosiaalipolitiikka, mutta sitten toivon, että myös siirretään tiettyjä asioita sinne määränemmistö päätöksen piiriin liittovaltiokehityksen myötä. Olin tässä hiljattain kommentoimassa Eurooppanuorten tuoretta liittovaltiolausuntoa. Se oli mielestäni erinomainen. Tiettyjä asioita voidaan sitten debatoida, ovatko ne juuri mielestäni täydellisiä, mutta se oli mielestäni hyvä avaus ja jotenkin kunnioitti siinä kaikessa visionäärisyydessään kuitenkin jäsenmaiden suvereniteettia ja sitä, että niillä on laaja toimivalta, ja mielestäni erinomainen keskustelunavaus jotenkin osoitti sen, että liittovaltion ei tarvitse olla mikään tyrannia, vaan se itseasiassa selkeyttää sitä, mitkä asiat oikeasti kuuluvat EU:n päätösvaltaan ja mitkä eivät.

Ja sitten näissä ilmastokysymyksissä tuo ilmastolaki on erinomainen. Toivoisin, että tässä ei lähdetä sellaiseen, että valtio sanelee mihin investoidaan, vaan annetaan pääoman allokaation tapahtua luonnollisesti eli tehdään markkinaympäristöstä sellainen, jossa kannattaa tehdä sitä ympäristöystävällistä liiketoimintaa mutta ei lähdetä liiaksi poliitikoiden ja valtion toimesta sanelemaan, millaisiin hankkeisiin.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Jani ja Jouni, molemmat, ottivat esille ja mainitsivat tämän maahanmuuttopolitiikan. Itse asiassa Euroopassa keskustellaan maahanmuutosta ikään kuin kahdesta näkökulmasta. Sekä Suomessa että muualla puhutaan toisaalta turvapaikanhakijoista ja sitten ihmisistä, joista meillä on erilaisia näkemyksiä, miten perusteltuja ne turvapaikkahakemukset ovat. Mutta toisaalta sitten — ei pelkästään Suomessa vaan suunnilleen koko Euroopassa — on se tilanne, että Eurooppa harmaantuu ja yhä kasvava osa on ylittänyt eläkeikärajan, vaikka eläkeikää on nostettu muun muassa Suomessa. Olen ollut esimerkiksi yhdessä keskustelussa, jossa yksi ranskalainen meppi totesi, että kun Eurooppa-taloon ei ole rakennettu ovea, niin ihmiset yrittävät sisään ikkunoista ja savupiipusta, ja tällä oven rakentamisella hän tarkoitti sitä, että pitäisi olla selkeämpi systeemi, mitä kautta tänne pääsee laillisesti opiskelemaan ja töihin.

Esimerkiksi Yhdysvalloissa... No, me ollaan uutisista luettu, että he rakentavat muuria Meksikon rajalle — en ole pystynyt seuraamaan, mikä sen muurin jama tällä hetkellä on. Mutta sitten toisaalta Kanadan suunnalta ei tule suurta pakolaistulvaa — ainakaan ei ole aikoihin tullut — ja sitten muusta maailmasta Yhdysvallat erottaa aika laaja meri molempiin suuntiin, se on maantieteellisesti toisenlainen. Mutta siellä on kuitenkin paljon enemmän kuin sata vuotta ollut sellainen järjestelmä, jolla siihen maahan voi laillisesti tulla. Esimerkiksi omat äidin puoleiset isovanhempani menivät sinne — kävivät kyllä sitten Suomessa synnyttämässä äitini, mikä oli sitten minun onneni. Ja esimerkiksi yhdysvaltalaisissa yliopistoissa luonnontieteiden väitöskirjoista aivan valtaosa on jo pitkään ollut aasialaissyntyisten tai Aasiasta muuttaneiden vanhempien jälkeläisten tekemiä. Eli kysymys ei ole pelkästään niin sanotusti rasitteesta vaan myöskin

sellisestä asiasta, joka pitää yllä innovatiivisuutta ja ylipäättänsä talouden pyörien pyörimistä.

Onko työperäinen maahanmuutto ja opiskeluperäinen maahanmuutto sellainen asia, johon EU:lle tarvittaisiin joko toimivaltaa taikka sitten semmoisia fiksumpia yhteisiä toimia? Ja nyt pyytäisin vaikka, että Ninni aloittaisi.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin Suomen kansalaisedustaja, kansalaisvaikuttaja Ninni Norra:

Kiitos! Minähän en mikään maahanmuuttopolitiikan asiantuntija ole, mutta jos ajatellaan vaikka vapaan liikkuvuuden kannalta — olen kohta menossa siitakin keskustelemaan — niin jotta ei jouduttaisi sellaiseen tilanteeseen, missä meillä ei ole oikein mitään käsitystä siitä, kuinka paljon ihmisiä meidän alueellamme on ja keitä täällä on, ja Schengen-alueella alettaisiin rajoja sulkemaan, niin se olisi minusta todella ikävä tilanne. Sen takia kannatankin sitä, että olisi tehostettua rajavalvontaa, että olisi selkeämpää yhteistyötä siitä, millä perusteilla tänne voidaan tulla.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitos. — Ja Eveliina, ole hyvä.

Tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Eveliina Heinäluoma:

Kiitos! Joo, tämä on varsin haastava asia käsitellä näin minuutissa, mutta ehkä se oma näkökulma on niin päin, että jos me katsotaan Yhdysvaltoja, joka on tällainen kansakuntien sulatuskattila ja pärjännyt juuri sillä, että sinne on tullut paljon ihmisiä, niin sitten käänttöpuolena on kyllä se, että siellä on varsin matala työntekijöiden vähimmäissuoja. Se perustuu siihen kilpailuun ja siihen, että on aina olemassa uutta porukkaa, joka tulee ottamaan paikan. Se on hyvin erilainen yhteiskuntana kuin vaikka suomalainen kansallisvaltio, meidän hyvinvointivaltiomme, joka me ollaan rakennettu. Sitten päädytään siihen, että jos me kuitenkin halutaan pitää Suomessakin kiinni meidän työmarkkinapolitiikastamme ja siitä, että meillä on aika korkeat palkat ja sitä kautta korkeat työehdot, niin näen aika haastavaksi sen, että me lähdetäisiin hyvin voimakkaasti sitten viemään tätä työperäisen maahanmuuton integraatiota eteenpäin Euroopan unionissa. Sitten olisi tilanne eri, jos muut maat olisivat enemmän lähellä tätä meidän nykyistä tilannettamme.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitos. — Jani.

Tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jani Mäkelä:

Täytyy vahvasti kompata edellistä puhujaa, koska näen asian ihan samalla tavalla, että EU-jäsenmaat ovat kuitenkin työmarkkinoiden suhteen niin eri tilanteissa. EU:n sisällä on niin suuria palkkatason eroja, että ei voi verrata Suomen työmarkkinoita vaikka Romanian työmarkkinoihin ja siihen, miten siihen otetaan maahanmuuttoa sisään

kenties. Eivät ne ole samoja asioita, ei niistä voi puhua samana päivänäkään. EU on myöskin 500 miljoonan ihmisen vapaan liikkuvuuden sisämarkkina. Minkä takia EU-alueelta itsestään ei löydy työntekijöitä sitten Suomeen, jos kerran sellainen vapaa liikkuvuus on jo meillä olemassa?

Tätä maahanmuuttoa voisin konkretisoida esimerkein. Niinkin tarpeellinen ja hyvä asia kuin vedenjuonti: jos ihminen juo liikaa vettä, viime kädessä siinä menee henki. Maahanmuutto on vähän samanlainen kysymys. Eli voi olla, että maahanmuutto on jossain tapauksessa hyväksi, jos se maahanmuuttaja tuo jotain siihen yhteiskuntaan, mihin se tulee, haluaa sopeutua siihen yhteiskuntaan ja sen tapoihin, elättää itsensä ja perheensä sekä noudattaa sen yhteiskunnan lakeja ja jos niitä maahanmuuttajia tulee siinä määrin, että se yhteiskunta pystyy sulauttamaan sen porukan olemassa oleviin tapoihinsa, lakeihinsa ja yhteiskuntarakenteeseensa. Ei mikään yhteiskunta voi toimia niin, että sinne tullaan sisään kuin hollitupaan ovista ja ikkunoista ja sinne tuodaan sisään porukkaa, joka ei ole tullut hakemaan mitään muuta kuin leveämpää leipää, kun kotimaassa ei ole saatu asioita kuntoon. Ei se ole meidän ongelmamme huolehtia heidän asioistaan, vaan Suomen ja Euroopan pitää suojella omaa yhteiskuntaansa ja omaa tapaansa järjestää asioitaan ja työmarkkinoitaan.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitos. — Ja Jouni, ole hyvä.

Tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jouni Ovaska:

No täytyy ensinnäkin sanoa se, että eläkkeeseen ihminen kuitenkin tarvitsee sitä vettä ja menestyäkseen esimerkiksi Suomi tarvitsee osaajia ja työvoimaa myös ulkomailta, ainakin jos suomalaisia yrittäjiä ja yrityksiä kuuntelee. Tätähän meidän pitää helpottaa. Siinä EU:n maahanmuuttopaketissa pitää tosiaankin erottaa nämä kaksi väylää eli ne, jotka tarvitsevat tukea tai apua, ja sitten väylä, jossa tarvitaan työvoimaa ja osaajia. Mutta ennen kaikkea näen tämän kotimaan kysymyksenä: miten me kotimaassa pystymme huolehtimaan siitä, että tänne tulee entistä enemmän osaajia, ja jos tänne hakeudutaan, niin ne prosessit ovat sellaiset, että nopeasti myöskin varmistuu se paikka ja mahdolliset luvat, jotta täällä pystyy sitten sitä tulevaisuuttaan rakentamaan. Eli minä lähestyn ennen kaikkea tämän työperäisen maahanmuuton asioita Suomen näkökulmasta.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Osahan eurooppalaista työnteon todellisuutta on sitten myöskin se, että erityisesti Etelä-Euroopassa ymmärtääkseni on aika suuri joukko ihmisiä, jotka ovat paperittomia, jotka tekevät sitten siellä hedelmä- ja vihannesviljelmillä töitä. Meidänkin talvisaikaiset hedelmät ja kurkut ja tomaatit voisivat olla kalliimpia, jos he eivät suostuisi tekemään töitä tosi kurjissa oloissa siksi nimenomaan, että heidän oleskelunsa koko maassa on ikään kuin epävirallista. — Anne-Mari, ole hyvä.

Suuren valiokunnan jäsen, kansanedustaja Anne-Mari Virolainen:

Kiitos, puheenjohtaja! Me käsiteltiin eduskunnassa EU-selontekoa, ja sitten se lähetettiin eri valiokuntiin lausunnoille. Niitä on saatu takaisin, ja aika monessa oli huomio siitä, että meidän pitäisi pystyä tehokkaampaan ennakkovaikuttamiseen eri prosesseissa. Ja toinen huomio oli se, että pitäisi saada enemmän suomalaisia virkamiehiä Euroopan unionin eri instituutioihin.

Me olemme kuulleet täällä valtavan hienoja puheenvuoroja nuorilta, jotka ovat syntyneet siihen unioniin liittymisen jälkeen. Haluaisin kuulla nyt teiltä, jotka olette tulevaisuuskonferenssissa, edustatte Suomea ja viestitte siellä vahvasti Suomen näkökulmia, että koska se ei riitä — te olette pieni porukka, kansanedustajat ovat pieni porukka, ministerit ovat pieni porukka, virkamiehiä ei ole niin paljon kuin ehkä tarvittaisiin — niin mitkä ovat ne keinot, joilla me saadaan enemmän nuoria, motivoituneita ihmisiä hakeutumaan Euroopan unionin virkauralle.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Tässä yritän nostaa keskusteluun vielä ilmaston ja sitten EU:n turvallisuusunionin, mutta otetaan ensin kierros tästä kysymyksestä. Aloitetaan taas Jounin päästä. — Ole hyvä.

Tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jouni Ovaska:

No ehkä kysyisin tätä niiltä ihmisiltä, jotka ovat siellä työskennelleet, ja heidän keinojaan. Mutta kyllä tietysti palkka- ja työehdoista ja työoloista ja sitten myös näiden paikkojen mainostamisesta voimakkaasti on pidettävä kiinni. Ja pieni Suomi ei tosiaan pelkillä poliitikoilla pärjää, pitää olla sitä virkakuntaa. Mutta sitten tarvitaan myös poliitikkoja, jotka aktiivisesti siellä käyvät ja osallistuvat ja tapaavat ihmisiä. Nyt korona on tietysti ollut esteenä, mutta muutenkin minusta tuntuu, että monesti Suomella on paperi, jossa lukee, miten edetään, kun pitäisi olla ehkä mieluummin paperi siitä, miten niitä henkilökohtaisia suhteita luodaan, miten olla sosiaalinen Euroopassa ja vähemmän suomalainen. Tämä on se tapa, miten asioita Euroopan tasolla hoidetaan.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitos. — Ja Jani, ole hyvä.

Tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jani Mäkelä:

No tuohon kyllä pitää sanoa, että en ole asiantuntija sen suhteen, kuinka rekrytoidutaan Euroopan unionin virastojen palvelukseen. Siihen en pysty valitettavasti kyllä antamaan vinkkejä. Mutta ylipäänsähän ennakkovaikuttaminen on valtavan tärkeä asia, ja sitä hieman sivusin siinä kiireisessä osiossa avauspuheenvuorossani eli siellä lopussa: Suomi on vähän jälkijunassa näiden asioiden kanssa, meillä käydään reagoimaan siinä vaiheessa, kun tulee komissiolta ehdotus. Kaikki, jotka tietävät mitään EU-vaikuttamisesta, tietävät, että siinä kohtaa, kun komissiolta tulee ehdotus, liikkuvat enää pikkuasiat. Eli eihän siihen rakenteellisesti enää pysty tekemään suuria muutoksia

siinä kohtaa, koska se on jo julkinen ja kaikki ovat kuulleet sen. Sitten kaikki alkaisivat vetää kotiinpäin: jos nuo saavat tuollaisen muutoksen, niin me halutaan tällainen muutos. Eli kyllä se vaikuttaminen täytyisi tehdä aikaisemmin, nimenomaan virkamiestasolla ja komissioon yhteyttä aktiivisesti pitäen ja myöskin meppejä hyödyntäen. Tiedän, että useilla mailla — Portugalin ja Puolan esimerkkeinä mainitakseni — on hyvin voimakas ja tehokas ennakkovaikuttaminen ja ne hyödyntävät aktiivisesti myöskin meppejään siinä lobbaamisessa omien maittensa intressien puolesta. Niin pitäisi mielestäni Suomenkin toimia.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitos. — Ja Eveliina, ole hyvä.

Tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Eveliina Heinäluoma:

Nuorten tapauksessa toivon tietysti, että tulevaisuuskonferenssi itsessään ja nämä kansalliset keskustelut ja osallistaminen aktivoisivat ihmisiä tuomaan omaa näkemystään. Ja ehkä ajattelen, että meillä poliitikoillakin ja yhteiskunnallisilla keskustelijoilla on tässä oma vastuamme. Me ehkä myöskin puhutaan Euroopan unionista monesti vähän tämmöisestä ongelmakeskeisyydestä lähtien, kun välillä on tarpeen myös muistuttaa nuorille, jotka ovat syntyneet EU:hun, mitä oli aika ennen unionia. Silloin ei ollut opiskelijavaihtomahdollisuuksia, oli valuutanvaihtoa silloin kun lähti matkustamaan, ja näin. Välillä on tarpeen myöskin katsoa vähän historiaa ja palata niihin perusasioihin ja muistella, mitä aika olisi ilman tätä meidän yhteistä eurooppalaista yhteisöämme.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ninni, miten sinut ja muita nuoria saa houkuteltua töihin Euroopan instituutioihin ja kaikkeen siihen, mikä siinä hyörii näiden instituutioiden — komission, parlamentin ja ministerineuvoston — ympärillä?

Euroopan tulevaisuuskonferenssin Suomen kansalaisedustaja, kansalaisvaikuttaja Ninni Norra:

No tässähän minä olen vähän niin kuin näissä epävirallisissa vaikuttamishommissa, minulta varmaan sopii kysyä. Mutta minuun ovat ehdottomasti suurimman vaikutuksen tehneet muut nuoret, jotka ovat olleet yhtä innostuneita tästä projektista. Koen tosiaan, että poliitikoilla on vastuu puhua EU:sta rehellisesti, niin että annetaan tarpeeksi kunniaa niistä saavutuksista, mitä unioni on tehnyt, mutta sitten myös siitä, että on kansainvälisesti ystäviä ja kokemuksia ja syntynyt tällainen henkilökohtainen kontakti muihin jäsenmaihiin. Sitä kautta sitten se halu edistää sitä yhteistä projektia on sellainen ehkä vähän epävirallisempi keino mutta ehdottomasti todella tärkeä.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Kun tosiaan olen itse ollut siellä Euroopan parlamentissa, niin vinkkinä vaan kaikille nuorille ihmisille, että pyrkikää meppien toimistoihin harjoittelijoiksi ja avustajiksi. Esimerkiksi minun toimistossani töissä olleet ihmiset ovat sitä kautta sitten edenneet mielenkiintoisiin tehtäviin, joku kotimaahan takaisin, joku on edelleen EU-ympyröissä, jotkut sitten muualle maailmaan. Mutta se on semmoinen aika hyvä kurkistusikkuna, jota kautta myöskin pääsee näyttämään ihmisille, joilla sitten voi olla jatkon kannalta vaikutusvaltaa, kuinka hyvä on. Että tämä vaan vinkkinä.

Mutta palaisin vielä tähän kriisitoimintakykyyn. Nyt tässä jossain avauspuheenvuoroista todettiin — taisi olla Elina Valtonen, joka totesi — että kun on keskustellut Nato-jäsenmaiden poliitikkojen kanssa — se oli Jani — tästä EU:sta turvallisuusyhteisönä, niin he sanoivat, ettei se ole kiinnostavaa, kun meillä on Nato. Mutta Natossakin kuitenkin Yhdysvallat on tavallaan sen tosiasiallinen selkäranka. Viestijärjestelmät ja tavallaan se koko sotilaallinen valmius rakentuvat ikään kuin sen varaan, että siinä on Yhdysvallat ikään kuin selkärankana. No, nyt me ei mitenkään voida olla varmoja, että Yhdysvalloilla jatkuu kiinnostus jatkaa tässä roolissa. Trumphan sen kyseenalaisti, mutta enää ei ole ikään kuin Neuvostoliittoa Yhdysvaltojen samanlaisena vastapelurina kuin oli kylmän sodan aikana. Sehän oli Yhdysvalloille se motiivi koota sitten Länsi-Euroopasta sotilaallisten liittolaisten porukkaa itsensä ympärille. Nyt tietysti on edelleen Venäjä, ja se aiheuttaa harmaita hiuksia nyt sitten eri tavoin, milloin kyberiskuilla ja milloin milläkin tavoilla, mutta sitä kuitenkaan ei voi ihan verrata siihen kylmän sodan Yhdysvallat—Neuvostoliitto-asetelmaan.

Ja myöskin tämä, mitä Afganistanissa tapahtui: Siellähän toisaalta ilmeisesti Yhdysvallat teki aidosti virhearvion siitä, kuinka kauan se heidän tukemansa hallitus Kabulissa pystyisi kestävänsä. Mutta olen lukenut spekulatioita — joiden pätevyydestä en tiedä, mutta ajatus on mielenkiintoinen — että Yhdysvallat myöskin antoi sitten liittolaisilleen tahallaan kaunisteltua infoa peläten, että jos he kertovat totuuden siitä, kuinka heikossa hapessa se heidän tuellaan pystytetty hallitus ja sen valta Afganistanissa on, niin sitten sieltä alkavat heidän näkökulmastaan liian aikaisin muut vetäytyä.

Eli nämä ovat niin kuin oireita siitä, että se Nato ei välttämättä jatka sellaisena kuin mihin on totuttu ja mitä on opittu sen olevan. Mitä ajatuksia teillä on nyt nimenomaan tältä näkökannalta muuttuvassa tilanteessa? Pitäisikö jollain tavalla Euroopan kykyä myöskin sotilaallisesti operoida jotenkin uskottavammin, tai mitä sanaa nyt käyttäisi, pitäisikö sitä kehittää? — No, aloitetaan Jounin päästä, kun Jouni tuossa nosti sormensa. — Ole hyvä.

Tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jouni Ovaska:

Joo, kiitos, puheenjohtaja! Ehdottomasti pitäisi. Silloin kun Lissabonin sopimuksesta keskusteltiin, niin mailla ei ollut valmiuksia tähän yhteisesti, mutta siihen kirjattiin, että voivat sitten keskenään tehdä erilaisia järjestelyjä, kuten pysyvää rakenteellista yhteistyötä. Eli silloin tietyt maat Suomi mukaan lukien lähtivät sitten toimeenpanemaan tällaisia järjestelmiä. Ja tämä on nyt se suunta, mitä mielestäni osaltaan voidaan nyt

mieltä ja mitä vahvistaa, koska niin kuin puheenjohtaja hyvin kuvasi tätä Naton kehitystä, siihen vaikuttaa hyvin vahvasti USA:n sisäpolitiikka. Kyllä se, että me pystymme vahvistamaan toimintaamme, on se sitten tiedustelun, koulutuksen tai yhteisten harjoitusten osalta... Sitä on jo tehty, ja sitä pitää vaan jatkaa. Suomi oli esimerkiksi Ranskan kanssa viime hallituskaudella hyvinkin aloitteellinen tältä osin.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitos. — Ja Jani, ole hyvä.

Tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jani Mäkelä:

Joo, kiitoksia! Tuo avaus oli erittäin mielenkiintoinen, ja täytyy todeta siihen, että eihän tietysti mikään ihmisen rakentama ole ikuista ja kaikki muuttuu jatkuvasti. Eli totta kai ne asiat muuttuvat. Mutta siihen, mitä Trump itse asiassa kyseenalaisti. Trumphan kyseenalaisesti vapaan matkustuksen eli sen, että eurooppalaiset Nato-jäsenmaat luottaisivat puolustuksensa USA:n asevoimien varaan eivätkä hoitaisi omaa osuuttaan, sitä noin 2 prosentin bkt-osuutta, puolustusmenoista. Ja minkä verran esimerkiksi Saksaan jäi USA:n joukkoja vielä Trumpin leikkausten jälkeenkin? Sinnehän jäi enemmän amerikkalaisia sotilaita kuin on Suomen armeijan rauhanaikainen vahvuus. Eli kaikki on aina varsin suhteellista. Näkisin itse tämän kysymyksen pragmaattisesti Suomen näkökulmasta niin, että meidän ainoa realistinen sotilaallinen uhkaajamme on Venäjä ja ainut valtio, jolla on realistiset mahdollisuudet pärjätä yhtään mitään Venäjälle, on USA. Se on se turvallisuuspoliittinen fundamentti, jolle meidän pitää rakentaa oma yhteistyömme muiden maiden kanssa. Eli EU:sta tulee paljon puhetta, mutta tosiasiallista sotilaallista kykyä puolustuksellisesti on ainoastaan Ranskalla omaa itseään kohtaan. Britannian myötä se vähäinenkin offensiivinen kyky EU:lta menetettiin. Eli vain Ranska pystyy puolustamaan itseään, muut eivät pysty edes siihen, ja USA:n sotilasvoimaa tarvitaan täyttämään se kyseinen yhtälö. Mielestäni oli katkera virhe, kun Suomi ei liittynyt aikanaan Natoon, kun olisi vielä voinut. Samalla olisi voitu myöskin välttää EU-jäsenyys tai ainakin euroon liittyminen ja ottaa siihen poikkeus silloin. Ei olisi tarvinnut liittyä EU:hun, koska me oltaisiin oltu kuitenkin jossain länsiliittoutumassa pois Venäjän etupiiristä ja nimenomaan sotilaallisessa liittoutumassa, joka olisi antanut meille tosiasialliset turvatakuut. Mutta näin on toimittu, valitettavasti, ja tällä täytyy mennä jatkossa.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ja Eveliina, ole hyvä.

Tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Eveliina Heinäluoma:

Itse pidän tärkeänä sitä, että Suomi säilyy jatkossakin sotilasliittojen ulkopuolisena maana ja kehittää Euroopan unionia nimenomaan kriisinhallintatyön kautta. Mielestäni se sopii tähän unionin perusluonteeseen hyvin. Presidentti Trumpin politiikasta ja ajamista asioista voi olla montaa mieltä, mutta siinä kyllä allekirjoitan hänen näkemyksensä ja jo tämän Yhdysvaltojen aikaisemman linjan, kun hän kritisoi Euroopan

unionin puolustusmenoja. Tässähän suhteessa taas sitten Suomi on jopa panostanut tähän omaan puolustukseensa paljon enemmän kuin Euroopan unionin maat keskimäärin. Jos ajatellaan Ruotsinkin tapausta, niin Ruotsihan luopui omasta armeijastaan ja siirtyi palkka-armeijaan ja nyt on peruuttanut tämän päätöksensä tai siis on siirtymässä takaisin sen takia, että tämä turvallisuusympäristö on muuttunut niin dramaattisesti, ja ehkä päätyvät siihen, että olivat aikoinaan myöskin vähän naiiveja. Mutta Euroopan unionin suhteen ajattelen, että tätä kriisinhallintayhteistyötä kannattaa siellä viedä eteenpäin.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitos. — Ja Ninni, ole hyvä.

Euroopan tulevaisuuskonferenssin Suomen kansalaisedustaja, kansalaisvaikuttaja Ninni Norra:

Joo, paljon kuulee keskustelua siitä, pitäisikö olla strateginen autonomia vai yhteistyö Yhdysvaltojen kanssa. En itse koe, että ne olisivat mitenkään poissulkevia, ja juurikin siksi voi kysyä, onko Yhdysvalloilla intressiä olla sellaisen toimijan kumppani, joka on aika heikko. Eli tavallaan se, että oltaisiin vertaisia eikä riippuvuussuhteessa Yhdysvaltoihin, olisi minun mielestäni hieno asia. Ja nykyaikainen turvallisuuspolitiikka ei liity pelkästään armeijaan tai hävittäjiin, vaan se on myös sitä resilienssiä, yhteiskunnan resilienssiä, kuten myös Eveliina sanoi, eli kriisinhallintaan valmistautumista. Eli myös siinä pitäisi kehittyä vastaamaan muun muassa hybridiuhkiin Euroopan unionissa. Mutta en siis näe, että EU:n toimet meidän puolustuksemme ja turvallisuutemme eteen poissulkisivat sitä yhteistyötä USAn kanssa.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Nyt Jounille lyhyt repliikki, ja sitten koetan saada teidät vielä kommentoimaan ilmastopolitiikkaa. — Jouni, ole hyvä.

Tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jouni Ovaska:

Joo, minun oli pakko vaan kysyä... Janilta olisin kysynyt siitä, kun hän sanoi, että Ranska on ainoa, joka pystyy puolustamaan itseään. Se vaan särähti todella kovasti korviin, ja hyvä, että tämä tuli nyt esiin, kun meillä syksyllä käydään puolustuspoliittista selontekoa läpi eduskunnassa. Jos tämä on se näkemys, miten lähestytään tätä ulko- ja turvallisuuspoliittista kehikkoa, niin se on minusta kyllä aikamoinen nosto perussuomalaisilta. Mutta tähän varmaan palataan syksyllä.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitos. — Jani, ole hyvä.

Tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jani Mäkelä:

Niin, tähän lyhyt repliikki, että Ranska on ydinasevalta — mikä muu EU-maa tällä hetkellä on ydinasevalta? Tämä oli pointti.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ja tosiaan Britannia, joka myös on ydinasiavalta, on eronnut EU:sta. Mehän ei varmaan koskaan saada tietää totuutta, ainakaan koko totuutta, siitä, mikä on ollut sitten esimerkiksi tällaisen venäläisen verkkovaikuttamisen rooli brexit-kansanäänestyksessä. Mutta en ehkä ole ainoa ihminen, jolle on tullut mieleen se ajatus, että jos nyt Putinilla joku semmoinen märkä uni turvallisuuspoliittisesti on ollut, niin se, että ydinasevalta lähtisi pois Euroopan unionin jäsenyydestä, saattaisi olla sellainen. Tämä nyt on tosiaan ihan vaan mieleenjuolahdus.

Ilmastomuutosta pitää saada hillittyä — siitähän on tuore, ihan muutama viikko sitten ilmestynyt IPCC:n raportti, jonka optimistisin skenaario suurin piirtein sanoo, että tämä puolentoista asteen raja, globaalin lämpenemisen keskiarvon raja, näillä näkymin tullaan ainakin väliaikaisesti ylittämään. Mutta jos riittävän nopeasti globaalit päästöt saadaan laskuun, niin että sitten koko ihmiskunnan ihmisten aiheuttamat päästöt eivät ylitä ihmisten aiheuttamia nieluja, ja sitten kun päälle tulee luonnon nielut, niin sitten päästään tilanteeseen, jossa ne luonnon nielut ovat suuremmat kuin ihmisen nettopäästöt, jolloin sitten voitaisiin päästä takaisin päin lämpenemisessä, puolentoista asteen tuntumaan ja kenties sitten joskus jopa alle. Mutta joka tapauksessa nyt on jo nähty sellaisia, mitä ei ole ennen ollut, kuten laajoja metsäpaloja. Tässä muutama vuosi sitten Siperiassakin oli metsäpaloja suurin piirtein helmikuussa ja Euroopassa nyt aivan viime kuukausina ja viikkoina ihan hirmuisia tulvia ynnä muuta.

Eurooppa ei ole koko maailma, mutta se on kuitenkin kansantaloutena — en ole katsonut ihan viimeisiä tilastoja, mutta ainakin joitakin vuosia sitten oli — Yhdysvaltoja suurempi, jos katsotaan koko EU:ta. Tosin en ole ihan varma, pitääkö se paikkansa enää brexitin jälkeen, mutta ainakin ennen brexitiä EU oli suurempi kansantalous kuin Yhdysvallat. Eli EU on kuitenkin yksi maailman isoista. Meillä Suomessahan on semmoista ajattelutapaa, että me nyt ollaan tämmöisiä pieniä ja kainoja, että lähinnä nyt mietitään sitä, miten me tämän suuren maailman kanssa pärjätään. Kuitenkin me ollaan osa EU:ta, joka on yksi maailman suurista. Tässä keskustelussa vilahti — olikohan se nyt Eve vai Elina, joka totesi — että kuitenkin sitten ilmastotoimet myöskin kehittävät suomalaista ja eurooppalaista osaamista ja vientiä ja työllisyyttä. Tämähän on semmoinen, missä tuntuu olevan nimenomaan poliittinen näkemys siitä, ovatko ilmastotoimet nyt sitten kansantaloudelle rasite vai nimenomaan myöskin semmoinen meidän taloudellista tulevaisuuttamme eteenpäin vievä voima, silloinkin jos laskennasta jätetään ulos ne itse ilmastomuutoksen aiheuttamat kustannukset. Sellaista maailmaahan ei ole, jossa ilmastomuutoksen aiheuttamat kustannukset eivät lisäänty ja me ei tehdä mitään ilmastotoimia. Semmoista tulevaisuutta ei ole valittavissa.

Mutta miten te nyt näkisitte tämän Euroopan roolin nimenomaan ilmastotoimijana, nimenomaan siis kansainvälisessä viitekehyksessä? Onko siinä kenties joitain asioita,

joissa myöskin toimivaltaa pitäisi EU:lle saada nykyistä enemmän? — Jos aloitetaan nyt tulevaisuuden edustajasta. Eli Ninni, ole hyvä.

**Euroopan tulevaisuuskonferenssin Suomen kansalaisedustaja,
kansalaisvaikuttaja Ninni Norra:**

Aiemmin taisin just sanoa, että mielestäni tämän ilmastolain linjaamat tavoitteet on toteutettava markkinaehtoisesti eli valtion ei pitäisi liiaksi sanella, millaisiin hankkeisiin ollaan investoimassa. Mutta mitä vaikka tähän Fit for 55:een ja metsästrategiaan tulee, niin nämähän edustavat sellaista Euroopan laajuista koordinoitua ilmastopolitiikkaa. Siinä on tavallaan se, että pitää tehdä niitä uhrauksia, jotta päästään siihen kokonaiskuvaan, saadaan toimiva kokonaiskuva, mutta sitten toisaalta EU:n olemassaolo ja näin ollen myös ilmastolain olemassaolo pohjautuvat siihen, että jäsenmaat haluavat olla Euroopan unionissa ja suostuvat tekemään yhteistyötä. Eli jos me sivuutetaan jäsenmaiden erityispiirteet, niin silloin on uhkana se, että tämä koko projekti menettää sen legitimitietin. Mutta siis mielestäni, kun puhutaan vaikka ilmastotoimien kustannuksista, pitäisi aina muistaa puhua just siitä, kuinka kalliiksi se tulee, jos ei tehdä mitään, ja miten ne kustannukset sitten pitkällä aikavälillä kasvavat.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ja Eveliina, ole hyvä.

Tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Eveliina Heinäluoma:

Joo, kiitos! Ehkä otan vaan yhden näkökulman tähän laajaan ja hyvään kysymykseen, ja se liittyy siihen, että jotta me voidaan tätä ilmastonmuutosta torjua, niin meillä täytyy olla korkeaa osaamista — siihen erityisesti Suomella on paljon annettavaa. Mutta sen lisäksi siihen liittyy se, että jotta me tätä uutta teknologiaa saadaan synnytettyä, niin se usein vaatii kuitenkin sitten aika paljon rahaa, ja siinä tämä elvytyspaketti on tärkeässä roolissa mielestäni: sitä kautta saadaan sitä rahaa yrityskentälle ja tutkimuslaitoksiin, jotta näitä uusia ratkaisuja saadaan sekä Euroopan unionin käyttöön, jäsenvaltioiden käyttöön, että sitten myöskin rajojen ulkopuolelle. Ja siinä näen erityisen suuren roolin myöskin Euroopan unionilla, että me voidaan auttaa vauhdittamaan sitten vaikka Afrikassa tehtävää työtä ilmastonmuutoksen torjumiseksi.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ja Jani, ole hyvä.

Tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jani Mäkelä:

Täytyy sanoa, että tuo oli erinomainen pointti, minkä otit esille tuosta ilmastotoimien erilaisuudesta EU:n eri jäsenmaissa. Eli nythän on niin, että eihän ilmasto sillä pelastu, että esimerkiksi Suomessa tehdään mahdottomaksi metsäteollisuuden tai maanviljelyksen harjoittaminen. On huomioitava ne erot ja se, että Suomi on pohjoinen pitkien etäisyyksien maa, täällä tarvitaan energiaa lämmittämiseen ja liikkumiseen.

Täällä on ollut varsin energiaintensiivistä teollisuutta niillä luonnonvaroilla, mitä meillä on. Elikkä tällaiset erityispiirteet on huomioitava, tai ne ilmastotoimet menettävät täysin legitimitettinsä. Toinen puoli asiaa on se, että Suomi on jo valmiiksi tehnyt aika paljon ilmaston hyväksi, ja nyt olisi muitten vuoro niin EU:n sisällä kuin erityisesti EU:n ulkopuolella hoitaa myöskin oma osansa tästä kokonaisuudesta.

Pohjimmiltaanhan tämä ilmasto-ongelma on väestönkasvuongelma. Kaikki muutkin ongelmat maailmassa hyvin pitkälle ovat liiallisen väestönkasvun aiheuttamia: sodat, nälänhädät pohjimmiltaan johtuvat siitä, että jossain on liikaa porukkaa. Eli kyllä siihen väestönkasvun taittamiseen pitäisi panostaa, niin kuin tuossa avauspuheenvuorossani sanoin, koska jos maapallo täyttyy ihmisistä, tulee miljardeja ihmisiä koko ajan lisää, niin mitkään ilmastotoimet eivät tule riittämään. Ei me voida palata mihinkään kivikauteen, meidän yhteiskuntamme perustuu kuitenkin talouskasvuun [Puheenjohtaja huomauttaa puheajasta] ja teollisuuteen. Eli ei me voida tavallaan ottaa takapakkia, tai sitten me ollaan todella suurissa ongelmissa.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Ja sitten Jani, ole hyvä. — Anteeksi, siis Jouni.

Tulevaisuuskonferenssin edustaja, kansanedustaja Jouni Ovaska:

Kiitos, puheenjohtaja! Kyllä me lähdetään tietysti siitä, että EU-tasolla kun tehdään päätöksiä, niin niillä on — on jo nyt ollut — vaikutusta esimerkiksi siihen, mitä Kiina tekee ja että Kiina on ilmoittautunut, että haluaa olla hiilineutraali 2060. Kyllä ne vaikutukset tulevat näkymään, ja meidän pitää sitouttaa entistä paremmin Kiinaa ja Yhdysvaltoja mutta myöskin muita suuria talouksia näihin talkoisiin. Ja siinä olen ihan samaa mieltä kuin Jani, ettei vaan sillä, mitä täällä Suomessa tapahtuu ja tehdään, ratkaista tätä suurta ongelmaa, ei niin. Me huolehditään omista metsistämme ja niiden hiilinieluista, mutta me olemme mukana kehittämässä niitä tapoja ja myöskin auttamassa esimerkiksi meidän maanviljelijöitä, jotka ovat tehneet jo paljon ilmastotöitä, myöskin jatkossakin, että he pystyvät omaa toimintaansa kehittämään sillä tavalla, että me päästään niihin hiilineutraalisuustavoitteisiin, joita on asetettu. Eli ei me pystytä millään tavalla... Kun tämä keskustelu lähti siitä, että halutaan esimerkiksi ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa vahvistaa ja tiivistää, niin se ei toimi sitten sillä tavalla myöskään, että me täällä sanotaan, että nyt tiivistetään ja yhdistetään mutta me ei sitten itse tehdä mitään, että hoitakaa te siellä ja me ollaan täällä. Kun meitä on 27, niin tässä kuitenkin yhteistyöllä ratkaisuja haetaan ja kompromisseja rakennetaan, ja niin kuin sanoin, pitää olla se yhteinen visio. On se sitten ulko- ja turvallisuuspolitiikasta tai ilmastopolitiikasta, niin sen takia tätä konferenssia nyt käydään ja keskustellaan, että se visio myöskin löytyy. — Tuli vähän tämmöinen paatoksellinen puhe, pahoitteluni siitä.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitoksia. — Sellainen yritysmaailman järjestö kuin Climate Leadership Coalition, johon kuuluu suuriakin yrityksiä, jotka nimenomaan haluavat edistää ilmastotoimia ja

suomalaista ilmasto-osaamista, on lanseerannut tällöisen käsitteen kuin ilmastokädenjälki. Ilmastojalanjälkihän on meille tuttu käsite, mutta ilmastokädenjäljellä he tarkoittavat sitä, kuinka paljon päästövähennyksiä suomalaisella osaamisella, jota on viety muualle maailmaan, on sitten Suomen ulkopuolella tai asiakasyrityksissä saatu aikaan. Ja jos ajatellaan EU:n ilmastokädenjälkeä, niin esimerkiksi jotkut Euroopan maat, kuten Tanska, Saksa ja Espanja, loivat ensimmäisenä maailmassa uusiutuvan energian teknologian markkinat tuuli- ja aurinkovoimalle, ja niiden aloittaman kehityksen seurauksia on nyt tällä hetkellä muun muassa se, että Kiina on ollut pitkään maailman suurin uusiutuvaan energiaan investoija ja tuuli- ja aurinkosähkö ovat halvimmat sähköntuotannon muodot uutta sähköntuotantoa rakennettaessa lähes koko maailmassa. Tämä vaan esimerkkinä eurooppalaisesta ilmastokädenjäljestä.

Nyt me ollaan jo 4 minuutilla ylitetty meidän määräaika. Kiitos meidän tulevaisuuskonferenssin osanottajille, jotka eduskunnasta ovat siis Eveliina Heinäluoma sosiaalidemokraateista, Jani Mäkelä perussuomalaisista, Elina Valtonen kokoomuksesta, joka oli osan aikaa etänä, ja Jouni Ovaska keskustasta, ja Ninni Norra on kansalaisedustajana siellä tulevaisuuskonferenssissa. Oikein hyvää konferenssia teille ja kiitoksia tästä mielenkiintoisesta keskustelusta!